

KÖZTELEK

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI LAP.

AZ ORSZÁGOS MAGYAR GAZDASÁGI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Az országos m. gazdasági egyesület tagjai ingyen kapják.
Nem tagoknak előfizetési díj:
Egész évre 10 frt, félévre 5 frt, negyedévre 2 frt 50 kr.

Megjelenik minden szerdán és szombaton.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapesti Köztelek, Üllői-út 25. szám.
Kéziratokat a szerkesztőség nem küld vissza.

AZ OMGE. KÖZLEMÉNYEI.

Felhívás a gazdaközönséghez.

A gazdaközönség egyik legnehezebb dolga a jó értékesítés. S miért az? mert szervezkedve nincs! Tegyük meg tehát a lehető e téren! Most a midőn a gabona ára emelkedőben van, a gazdaközönség az árakat csak úgy tudja kihasználni, ha tájékozott pontosan az árakról. Tapasztalából tudjuk, hogy például az árpa ára a tőzsdén nincs jegyezve, s mindenki tapogatózva adja el terményét, mert a börzei jegyzések legtöbb gazda előtt érthetlenné. Segítsünk tehát magunkon. Küldjék be a gazdák a „Köztelek” szerkesztőségéhez az általuk eszközölt eladások jegyzékét s a szerkesztőség azokat a tőzsdérovatban közzé fogja tenni. De ne csak a gabona, hanem élő állat és bármi más termény-eladását is közöljék, mely czélra egy új rovatot nyitunk „Eladások” czim alatt.

A bejelentésben kérjük az eladott mennyiséget, a minőségi súlyt, az eladás napját, az eladás helyét, és az eladási árt közölni. Kérjük ezt nemcsak tagjaink, hanem összes gazdatársainktól.

Forster Géza,
főszerkesztő.

Szólészeti tanulmányut.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület szőlőművelési és borászati szakosztálya szeptember hó 11-től 20-áig terjedő időközben tanulmányutat rendez.

A tanulmányut az alábbi szőlőtermelő vidékekre terjed ki:

- a székesfőváros vidékére,
- Balatonmentére,
- Szeged s Arad-hegyalja vidékére.

A tanulmányut Budapestről indul szeptember hó 12-én és Világoson zárul szeptember hó 20-án.

Részletes tervezet a „Köztelek” 54. (600.) számában jelent meg.

A tanulmányut összes költsége maximumán 60—70 frt, beleértve az utazás, elszállásolás s étkezés költségeit s belemértve a Budapestre való utazást s a Világosról való hazautazás költségeit.

A tanulmányutban való részvétellel való jelentkezések az OMGE. titkári hivatalához intézendők, mely jelentkezésekkel egyidejűleg az előirányzott költségek fele, azaz 30 frt az OMGE. pénztárába czimezve beküldendő. Oly jelentkezések, amelyekkel egyidejűleg a 30 forint előleg be nem küldetik, figyelembe nem vétetnek. A részvételi díj második részlete a jelentkezések lezárása s a költségek végleges megállapítása után lesz befizetendő.

A jelentkezés határideje augusztus 20. A résztvevők száma 60.

Mindennemű felvilágosítással szolgál az OMGE. titkári hivatala.

A rendező-bizottság.

Pályázati felhívás.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület az általa kezelt földművelési iskolai alapítványi helyek közül pályázatot hirdet:

a nagy-atádi gazdakör alapítványára, évi ösztöndíj 120 frt.

Ezen alapítványra pályázhatnak első sorban a nagy-atádi, illetve somogy megyei illető-

ségü egyének. Pályázhatnak ezen ösztöndíjra oly magyar honpolgárok fiai, kik 16-ik életévüket betöltötték, ami keresztlevéllel igazolandó, továbbá iskolai bizonyítvánnyal igazolandó, hogy a pályázó jól tud írni és olvasni. Pályázhatnak ezenkívül magyarországi földművelési iskolába már felvett tanulók is, ha ezt az illető földművelési iskola igazgatója által bizonyítják.

Kellő okmányokkal felszerelt bélyegtelen kérvények folyó évi szeptember hó 15-ig az Országos Magyar Gazdasági Egyesület igazgatóságához (Budapest, Köztelek) nyújtandók be.

Forster Géza
igazgató.

Őszi luxulóvásár.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület, karöltve a Lótenyésztés emelésére alakult (Tattersall) Részvénytársasággal, f. évi október hó 6., 7. és 8-án rendezi őszi luxuló-vásárját a Tattersall telepen (Külső-Kerepesi-ut, szemben a keleti pályaudvarral).

Bejelentési iverk kaphatók az OMGE. titkárságánál, vagy a Tattersall [titkárságánál a hova a bejelentések is szeptember hó 20-ig intézendők.

A rendező-bizottság.

A főváros élelmezése és a vásárcsarnokok.

Legközelebb a sajtó élénken foglalkozott a főváros vásárcsarnoki intézményeivel s általában az a nézet jutott kifejezésre, hogy a vásárcsarnokok Budapest élelmezésének mesterséges megdrágítását idézték elő.

Létjogot adott ennek a feltevésnek a fővárosi tanács is, amidőn néhány élelmiszikk drágulását konstátálta s a drágulás megállítására és a forgalom szabadabbá tétele érdekében intézkedéseket hozott.

T. cz.

Szükségletünk **jól sikerült vetőmagvakban**, mint herefajok, mák-, baltaczim-, vadrepce-, len-, gomborka- és takarmányfűmagvakban **jelentékeny**. Kérjük a t. cz. gazdaközönséget ezekből czimünkre **hű mintákat** küldeni, melyekre előnyös ajánlattal készséggel szolgálunk.

Magyar Mezőgazdák Szövetkezete Budapest, V., Alkotmány-utca 31. sz.

Mai számunk 16 oldal.

A mesterséges drágítás s a forgalom megkötése olyan vádak, amelyeket a vásárcsarnokoknak már keletkezésükkor szívesen előlegeztek mindazok, akik Budapest élelmezését magánkezekben szeretnék látni s akik kapva-kaptak minden érvül használható momentumon, hogy a kezdet nehézségeivel küzdő intézményre az életképtelenséget rásüssék.

Annál nagyobb elégtétellel hirdették tehát a vásárcsarnokok csődjét most, mikor egynemely élelmi cikkben jelentékeny áremelkedés állott be és mikor a fővárosi tanács dicséretes őszinteséggel saját alkotásának szervezésében kereste e kedvezőtlen állapot okát.

Az emelkedés a hivatalos árjegyzések tanúsága szerint kenyérben, burgonyában, gyümölcsben és zöldségben állott be.

Ezen élelmiczikkék árában beállott emelkedés 40—50%. Helyesebben szólva ezekhez az élelmiczikkékhez Budapest fogyasztóközönsége 40—50 %-al jut drágábban, mint eddig jutott.

Ez olyan drágaság, amelyet a rossz időjárás s kedvezőtlen terméseredmények sem magyaráznak meg s amelynél fogva a főváros fogyasztóközönsége méltán érez elégedetlenséget a vásárcsarnokok iránt.

A hiedelem most már az, hogy ez a drágulás a termelők javára szolgál.

Mert azt a többletet, amelyet a fogyasztó fizet, valakinek csak zsebre kell tennie. Ki lenne ez a valaki más, mint a termelő. Ergo kész a következtetés, hogy a vásárcsarnok-intézmény nem egyéb, mint az agrárérdeknek istápolása érdekében a közlelmezés mesterséges drágítása.

Mivel pedig a termelő gazdák a hatósági közvetítők útján tartanak fenn kereskedelmi összeköttetést a vásárcsarnokokkal, következésképpen ez intézmény ellenesei azt állítják oda a drágaság okául, hogy a hatósági közvetítők a piacot feleik javára monopolizálják.

Hát ez nagy tévedés. Kérdezzük meg csak a gazdákat, akik e nagyban eladó közvetítőkre támaszkodnak, hogy vajjon többet kapnak-e ők ma a burgonyáért, gyümölcsért és zöldségért, mint eddig kaptak? Egy garassal sem. A gazda joggal panaszkodhatik az olcsóság ellen, mert daczára a kedvezőtlen terméseredményeknek, ő semminemű árjavulást nem érez úgy, hogy az említett élelmi cikkeket alig érdemes felküldenie. Kinek javára szolgál tehát az áremelkedés?

Senkinek másnak, mint a kicsiben elárusítónak. A 40—50% drágulás tulajdonképpen nem egyéb, mint a nagyban és kicsiben való eladási árak közötti különbség. Felvilágosít erről mindenkit a hivatalos árjegyzés.

Ugy áll tehát a dolog, hogy a termelő olcsón ad el, a fogyasztó drágán vesz s az egészről csupán a kicsinyben közvetítőknek egy nagy csapatja lát hasznot. Miért van ez?

Nézetünk szerint a hiba az, hogy a hatósági közvetítők a mai viszonyok mellett nem képesek kellő terjedelemben a direkt összeköttetést létrehozni a termelők meg a fogyasztók között.

Rá vannak utalva a viszont elárusítók többségére, miként a közönség is a detail vételeknél a viszont elárusítókat veszi igénybe. Áll ez főként a gyümölcs meg zöldségfélékre nézve, amely cikkek-nél a fogyasztó közönség csak a legritkább esetben szerzi be egyszerre a hatósági közvetítők által kiadható nagyobb mennyiséget. E cikkek-nél a viszont elárusítók a kiszolgáltatásnak egyedül számba vehető közegei, mert az, aki csak 5 kg. burgonyát vagy gyümölcsöt adhat el, nem konkurrálhat azzal, aki ezt az élelmiczikket tetszés szerinti kis mennyiségben is áruba bocsájthatja, nem konkurrálhat akkor, amikor nekem 5 kg. mennyiségre semmi áron sincs szükségem. Eszerint, ha a viszont elárusítók között olyan megállapodás jön létre, hogy árukat drágábban adják, úgy az ellen tenni sem lehet; ilyen megállapodás pedig korlátolt számuknál fogva könnyen létre jöhet.

Létre jöhet azonban közöttük megállapodás abban az irányban is, hogy a nagyban elárusítóktól csakis bizonyos árminimumban vásárolnak; míg tehát egy oldalról pressziót gyakorolnak az ár csökkentésére, addig más oldalról a reájuk utalt fogyasztókat lehetőleg megfizettetik.

A helyzet ma tényleg ez. A piacot nem a nagykereskedelem, hanem a detail kereskedelem uralja. A hatósági közvetítők (igy a Magyar Gazdák Vásárcsarnok Ellátó Szövetkezete is) potom olcsó árban kénytelenek kiosztani a beérkező küldeményeket s még így sem tudják elhelyezni azokat, miután a viszont elárusítók abban a tudatban, hogy dominálják a helyzetet, nem nagyforgalom létesítése révén igyekeznek számításukat megtalálni, hanem az árak felszólolásában.

Nem az tehát a baj, hogy a hatósági közvetítők monopolizálják a piacot, ellenkezőleg, a hiba éppen az, hogy nem tudnak érvényre jutni, mert a kicsiben elárusítók között nincs meg a szükséges konkurrenzia.

Mondtuk már, hogy a gyümölcs-meg zöldségfélék olyan cikkek, amelyekkel a nagyban elárusítók nem konkurrálhatnak.

Tessék szétnézni a központi vásárcsarnokban.

Míg a szövetkezet fogja a vevőt 8 krért az almának vagy 14 krért a körte-nek kilogrammonként, addig öt lépéssel tovább ugyanazt a gyümölcsöt darabonkint 5—8 krért adják. Tudomást sem vesznek az óriási, romlásnak kitett készletekről.

Áll ez nemcsak a gyümölcsre, hanem többé-kevésbé más élelmi cikkek-re nézve is, amelyeknek drágulását a fővárosi tanácsnak felpanaszolják, azzal a szemrehányással, miszerint a nagyban

elárusítást kezükben tartó közvetítőket monopoliúra segítette.

A tanács pedig ennek megfelelőleg serkenti a hatósági közvetítőket, hogy igyekezzenek a fogyasztókkal szorosabb kapcsolatba lépni, nagyobb készleteket helyezzenek el stb.

Hát örült az a kereskedő, aki minél többet eladni ne akarna s nem hiszszük, hogy a nagykereskedők e részben biztatásra szorulnának.

Előttünk fekszik a budapesti gyümölcs és déli gyümölcskereskedőknek a főváros közlelmezési bizottságához benyújtott kérvénye. Ez a kérvény teljes figyelemre méltó.

Rá mutat arra, hogy ma a fővárosban ötezer házáló helyett mindössze 250 tolokocsis árusító árulja a gyümölcsöt, akik egyrészt már magas rezsijök miatt is arra vannak kényszerítve, hogy lehetőleg felszöktessék az árakat, másrészt pedig — mint kifejtettük — korlátolt számuknál fogva önkényesen szabhatják meg az árakat, semmi esetre sem alkalmasak azonban arra, hogy nagy forgalmat létesítsenek s az ellátást olcsóvá tegyék. Ez az oka, hogy ma drágább a gyümölcs a fővárosban, mint valaha volt.

Visszaesett tehát a főváros élelmezési rendszere abba a hibába, amelyből menekülni akart, hogy ugyanis a közvetítés az élelmezést megdrágítja s akadályozza a kínálat és kereslet törvényeinek érvényesülését.

Ugy a termelők, mint a fogyasztók érdeke az, hogy a kereslet és kínálat áralakító hatását illetéktelen beavatkozások ne zavarják; mindkét fél érdeke megköveteli tehát, hogy a szabad verseny a vásárcsarnokok keretében is érvényre jusson.

Nézetünk szerint a viszontelárusítók között kell kiszélesíteni ezt a versenyt. Kiszélesíteni még pedig úgy, hogy a viszontelárusítók mai domináló szerepüket ne használhassák ki az élelmezés mesterséges megdrágítására.

Ami különlegesen a gyümölcsöt illeti, erre nézve határozottan kívánjuk a házálás korlátozásának megszüntetését, mert mégis türhetetlen, ferde állapot az, hogy míg a termelőgazda potom áron adja a gyümölcsöt, addig a fővárosi ember méregdrágán jut hozzá, minek következtében a forgalom is rendkívül megcsappan. Kívánjuk tehát a házálás korlátozásának mai formájában való megszüntetését, de azzal a feltétellel, hogy a házalók csak a vásárcsarnokok hatósági közvetítőitől szerezhessék be a gyümölcsöt; így a fővárosi tanácsnak az az érve is elesik, hogy az egészségügyi ellenőrzés lehetetlen. A termelőkkel közvetlen összeköttetésben lévő hatósági közvetítők tudomásunk szerint az így létesülendő élénk forgalmat is fennakadás nélkül képesek volnának ellátni.

A burgonya, kenyér és zöldségfélék drágaságán megint az javítana, ha a hatósági közvetítőknek megengednék, hogy a

vásárcsarnokban kicsiben való eladást is üzhessenek. Ez aztán létrehozná azt a kívánatos versenyt, hogy a viszontelárusítók nem az árak hallatlan felszökötésében, hanem minél nagyobb forgalom révén igyekeznének hasznukat megtalálni. A termelő semmiesetre sem panaszkodnék ez ellen az ujtás ellen, mert legalább is nagyobb forgalmat remélhetne; a fogyasztó még kevésbé; itt csupán a kicsiben elárusítók érdeke szenvedne; nem vitatjuk, jogosak vagy jogtalanok-e ezek, csupán konstatáljuk, hogy ezekkel szemben egy 600 ezer lakost számláló város közlelemzési érdekei állanak a mérlegen.

Alkalmunk lesz még némely más élelmiszerekre is visszatérni; ezuttal két dologban kívánunk megállapodásra jutni. Az egyik az, hogy némely élelmi cikkekben beállott drágulást nem a termelő gazdákhöz közel álló nagykereskedő közvetítők idézték elő, hanem a kicsiben elárusítók.

A másik az, hogy egynémely élelmiszerekben beállott drágulás távolról sem jelenti azt, mintha az az élelmészeti politika, mely megalkotta a vásárcsarnok intézményt, csödbe jutott volna. Ellenkezőleg, éppen azt bizonyítja, hogy az a vezérelv, amely a főváros élelmészéből a sokkezü közvetítést lehetőleg kiküszöbölni igyekezett, igenis helyes, czélszerű és életrevaló, mert hisz ime: most is a közvetítés mutatja be magát árszökötő szerepében.

De éppen a beállott drágaság okainak megfigyelése arra emlékeztet, hogy az az elv még most sem vitetett keresztül; arra figyelmeztet továbbá, hogy a fővárosi tanács a szabad konkurrenzia feltételeinek vaskövetkezésséggel igyekezzék hatályt biztosítani. *Buday Barna.*

Az 1895-ik évi mezőgazdasági statisztikai összeírás főbb eredményeinek vázlatos ismertetése.

II.

Magyarországban az egyes állatnemek összes létszámát tekintve az 1884. és 1895. évi összeírások eredményei a következők:

	Az összes létszám		1895-ben	
	1884-ben	1895-ben	több (+) kevesebb (-)	számszerint (-)
Szarvasmarha	4.879,038	5.829,018	(+) 949,980	19,47
Ló	1.748,859	1.972,448	(+) 223,589	12,78
Számár	22,152	21,386	(-) 766	3,46
Őszvér	741	885	(+) 144	19,43
Kecske	270,192	286,385	(+) 16,193	5,99
Sertés	4.803,639	6.446,573	(+) 1.642,934	34,20
Juh	10.594,831	7.526,686	(-) 3.068,145	28,96
Baromfi	32.916,668	29.532,141	(-) 3.384,527	10,83
Méhészalád.	743,204	665,017	(-) 78,187	10,52

Adataink szerint négy állatnem szaporodott, négy pedig fogyott. Az összehasonlításnál figyelembe kell vennünk, hogy az 1895. évi összeírás mindenestire pontosabb, mint az 1884. évi, így tehát a szaporodás a valóságban talán nem egészen olyan nagy, mint az összehasonlításból látni, a fogyás ellenben még nagyobb. Két állatnemnél azonban eltérést kell konstatálnunk ez alól a szabály alól, nevezetesen a baromfiaknál és méheknél, melyek

tekintettel arra, hogy az összeírás november hó vége felé történt, a valóságban jóval alul maradó létszámban vétettek fel.

A két összeírás adatainak további részleteire térve át, a szarvasmarhánál a következő összehasonlítást tehetjük:

	Bika	Tebén	Ökör	Növendékmarha egy éven alul
1884-ben	34,283	1.806,177	1.005,118	692,455
1895-ben	29,473	1.872,148	991,805	842,667

Több (+), kevesebb (-)

1895-ben	-4,810	+65,971	-13,313	+150,212
----------	--------	---------	---------	----------

	Növendékmarha két három négy összesen éven alul			
	két éven alul	három éven alul	négy éven alul	összesen
1884-ben	566,477	443,348	331,180	2.033,460
1895-ben	808,946	705,015	578,964	2.935,592

Több (+), kevesebb (-)

1895-ben	+242,469	+261,667	+247,784	+902,132
----------	----------	----------	----------	----------

	Szarvasmarha mindössze
1884-ben	4.879,038
1895-ben	5.829,018
Több (+), kevesebb (-) 1895-ben	+949,980

A bikák létszámánál mutatkozó csökkenést az okozta, hogy 1895-ben a 3-4 éves bikák is a növendékmarhák közé számítottak, 1884-ben ellenben nem. Feltűnő nagy a növendékmarhák számának rendkívüli szaporodása.

Nem lehet eldönteni, mennyi része van ebben annak a körülménynek, hogy az 1884. évi becselési adatok az állatok korára nézve bizonyára nagyon ingadozóak.

A növekedés jórészt azonban valóságos növekedésnek tekinthetjük, ez örvendetes jele szarvasmarhatenyésztésünk emelkedésének. Szaporodott a tehének száma is, az ökröké ellenben fogyott. A különbség nem jelentékeny; lehet, hogy a négy éven felüli ökrök egy kis része 1884-ben a növendékállatok közé iratott; de az is meglehet, hogy az ökrök száma tényleg egy kissé apadt, részint azért, mert az ökröfogatok helyett néhol lófogatokat kezdenek alkalmazni, részint a gözekék terjedése folytán s talán a nagy szeszgyári hizlalás hanyatlása következtében is.

Érdekes a szarvasmarha-állományok fajta szerinti részletezése is a tizenegy év előtti állapottal. 1884-ben azonban a részletezés nem ment annyira, mint utjabban a csak a magyar fajtát, nem magyar fajtát és a bivalyt különböztették meg, a magyar fajtához számítván nemcsak a magyar-erdélyi fehér, illetőleg darvaszörű szarvasmarhát, hanem a mokányt és riskát is. Összehasonlíthatóság kedvéért az 1895. évi adatokat is így kell összevonnunk:

	Magyar fajta darab	%	Nem magyar fajta darab	%
1884-ben	3.819,898	78,29	939,495	19,26
1895-ben	3.756,137	64,44	1.940,303	33,29

1895-ben több (+), kevesebb (-)

(-)	-63,761	-1,67	+1.000,808	+106,52
-----	---------	-------	------------	---------

	Bivaly darab	%
1884-ben	119,645	2,45
1895-ben	132,578	2,27

1895-ben több (+), kevesebb (-)

(-)	+12,933	-10,81
-----	---------	--------

E számok szarvasmarha tenyésztésünk gyökeres átalakulásáról szólnak. A magyar fajta szarvasmarha megfogyott a nyugati fajta ellenben több, mint megkészszerződött. A változtatás nem mindenütt okszerű, ott a hol indokolt, abban leli magyarázatát, hogy az erőtermelés mellett a tejtermelés lép előtérbe, ebben pedig hazai fajtánk általában nem állja ki a versenyt, a nyugati fajtákkal. Jelentékeny

a bivalyok számának perzentuális emelkedése, bár tulságosnak nem mondható.

E csekély igényű s a mellett kitünő tejet szolgáltató s igen nagy erejű szarvasmarha általánosabb elterjedésének jelentékeny akadály az, hogy husa értéktelen, teje pedig nagy zsirtartalma daczára vajkészítésre nem alkalmas. Magyarország bivaly állományának 78,71%-a Erdélyre esik.

A lóállomány nem és korszerinti összehasonlítását itt közöljük.

	Mén	Kanca	Herélt	1 éven alul
1884-ben	14,704	661,393	583,030	149,226
1895-ben	22,967	739,775	567,014	173,183

1895-ben több (+), kevesebb (-)

(-)	+8,263	+78,382	-16,016	+23,957
-----	--------	---------	---------	---------

	2 éven alul	3 éven alul	Növendékállat összesen	Ló mind-össze
1884-ben	127,240	112,007	101,259	489,732
1895-ben	172,406	153,501	144,153	643,243

1895-ben több (+), kevesebb (-)

(-)	+45,166	+41,494	+42,894	+153,511
(-)	+224,140			

Csak a herélteknél látunk némi esökkenést, ellenben a ménék, kanczák s még inkább a csikók és növendék lovak száma örvendetesen gyarapodott, a mi lótenyésztésünk emelkedéséről tanuskodik.

Ez alkalommal történt először a gyümölcsfák összeírása.

Teljesen megbízható adatokat ezekben nem nyertünk, mert az a téves hit terjedt el a nép között, hogy a gyümölcsfákat adóztatási czélból írják össze, így tehát sok gyümölcsfát eltitkoltak, annál inkább, mert a hatóságoknak a bevallás helyességét éppen a gyümölcsfák tekintetében igen nehéz volt ellenőrizni.

A kimutatás csak tizenegyféle gyümölcsfára terjed ki, a sorozat ugyan nem teljes, de a legfontosabbakat kivétel nélkül magában foglalja:

	darab	%
Almafa	9.383,682	14,43
Körtefa	4.701,946	7,23
Cseresznyefa	2.517,238	3,87
Meggyfa	4.517,403	6,94
Őszi barackfa	3.008,816	4,63
Kajszinbarackfa	1.520,830	2,34
Szilvafa	31.670,679	48,70
Diófa	2.688,456	4,13
Mandulafa	202,702	0,31
Gesztenyefa	262,461	0,40
Eper (Szeder)-fa	4.562,439	7,02
Összesen	65.036,632	100,00

Magyarországban tehát 65 millió, míg a magyar birodalomban néhány ezer hiján 78 millió gyümölcsfát irtak össze. — Horvát-Szlavonországokban közel 8 $\frac{1}{2}$ millió darab szilvafa iratott össze s a gyümölcsfák összes számának 65,28%-át tették a szilvafák; a magyar anyaországban ellenben csak 48,70%-át; bár a szilvafa itt is számra messze túlhalad minden más gyümölcsfát.

A szilvafa után ugy Dráván innen, mint Dráván túl legtöbb az almafa, azután következik a körte, ugy a szederfa. A szederfa után Magyarországban a meggyfa következik. A társországokban jóval nagyobb számban fordul elő a gesztenyefa, mely Horvát-Szlavonországokban az összes gyümölcsfáknak 1,52%-át teszi, a magyar anyaországban ellenben csak 0,40%-át.

Az almafáknak legnagyobb absolute számát a Duna jobbpartján találjuk, de viszonylag előtte áll Erdély, hol 16,1%-a a gyümölcsfáknak almafa. A körte és cseresznye a Duna két partján van leginkább elterjedve.

A meggy főleg a Duna-Tisza közén diszlik, de sok van a Duna jobbpartján is.

Az őszi baracknak a Duna jobbpartja mondható speciális hazájául, azután következik a Duna-Tisza köze. Az őszi barack

általában ott diszlik, a hol a meggy. Akajszinbaraczkáról ugyanazt mondhatjuk, azzal a különbséggel, hogy ennek termesztése főleg a Duna-Tisza közén folyik nagy mértékben.

Az eperfa a selyembogártenyésztéssel tart lépést, legelő a Duna jobbpartja áll, azután a Tisza-Maros szöge és a Duna-Tisza köze, jeleül, hogy ez a fa nagy mértékben nem annyira mint gyümölcsfa, hanem a selyemhernyó tenyésztése végett ültetetik. A biztosítás ügyére vonatkozó összesítést, a mezőgazdasági iparvállalatokra s a műtrágyázásokra vonatkozó adatokkal együtt alább adjuk:

Tűzkár ellen			átalányban			
épület	gabonát és	biztosított	gabonát és	biztosított	gazdaságok	
száma	%-a	száma	%-a	száma	%-a	
Magyarország	782,312	27.64	65,944	2.32	28,677	1.01
Jédkár ellen	Iparvállalattal	Műtrágyát				
biztosított	összekötött	használt				
gazdaságok	gazdaságok	gazdaságok				
száma	%-a	száma	%-a	száma	%-a	
Magyarország	46,745	1.65	11,384	0.40	7,837	0.27

Ez az eredmény nem mondható valami örvendetesnek még abban az ország részben is, hol e tekintetben legkedvezőbbek az állapotok a gazdaságoknak csak 40%-a biztosította az épületeket tűz ellen, de van olyan ország rész, hol csak 12%-a. Ez adatok mérlegelésénél azonban figyelembe kell venni, hogy a mezőgazdasági forrásműnek ebben a kötetében a több község határában fekvő, de ugyanazon fölszereléssel kezelt gazdaságok nincsenek összefoglalva s a külbirtokosok birtoka, sokszor csak egy kis parcellája, mint külön-külön gazdaság jön számba. A külbirtokosok birtokának nagyrésze pedig csak egy darab szántóföld, rét, szőlő stb., minden fölszerelés vagy épület nélkül, ily gazdaságokban természetesen épület nem lehet tűz ellen biztosítva, sőt többnyire gabona vagy takarmány sem, mert a legtöbb esetben a más községben lakó tulajdonosok a termést is lakó helyükre hordják.

A tűzkár ellen való biztosítás a két felvidéki ország részben a Duna bal- és a Tisza jobbpartján van leginkább elterjedve; legkevésbé pedig a Tiszától keletre fekvő ország részben. A jédkárbiztosítás területileg más képet mutat. Aránylag legtöbb gazdaság biztosítja terményeit jég ellen a Duna jobbpartján, azután a Duna-Tisza közén és a Tisza-Maros szögében, vagyis az ország déli felében.

Ez áll a magyar anyaországra. A társországokban a tűzkárbiztosítás a gazdaságoknak csak csekély töredékére terjedt ki.

Még az épületeket is a gazdaságoknak csak 47.1%-a biztosította aránylag félannyi sem, mint Erdélyben, hol pedig szintén nagyon kedvezőtlen az arány. Jédkár ellen azonban körülbelül annyi gazdaság biztosít, mint Erdélyben, vagyis a legkedvezőtlenebb arányú mutató magyar ország részben.

GAZDASÁGI NÖVÉNYTAN.

Rovatvezető: Mezey Gyula.

A csirázóképességüket gyorsan elvesztő magvak szállítása.

Nagyon sok az olyan mag s köztük igen értékes kulturnövények magvai, melyek megérésük után már néhány napra elvesztik csirázóképességüket. Az olyan növények, a melyek ilyen magvakkal bírnak, igen nehezen terjeszthetők. Első sorban nagyon sok olajos és zsíros mag tartozik ide, pl. pálmák, több tülevelű s a fűzék magvai.

Ha az ilyen magvakat nedves földben veik el, úgy könnyen elrothadnak vagy külföldi rovarok által roncsolatnak szét.

U. Dammer a „Zeitschrift für tropische Landwirtschaft“ folyó évi 2-ik számában azt mondja, hogy a csirázóképességüket gyorsan elvesztő magvak szállítására legjobb a faszénport használni.*

Az elküldendő magvakat rétegenként faszénpor közé kell rakni úgy, hogy a magvakat a szénpor minden oldalról körülvegye s ha ez megtörtént, a felső rétegre többszörösen összehajtogatott megnedvesített itatóspapírt szükséges borítani.

Ha csak lehetséges, a magvak szállítására pléhszelenczék használtassanak, melyek fedele csak lazán illesztessék fel s gyengéden zsinórral köttessék át, illetve fűzessék rá a szelenczére; az ilyen szelenczét azután legjobb valami lazaszövetű zsákocskába tenni s hogy a szállítás oleós legyen: mint „értéknélküli mintá“-t postára adni.

Ha nagyobb szállítást kell elküldeni, úgy erre faládák használndók, de a melyek oldalát több helyen átlukasztani szükséges, hogy a levegő a láda belsejébe juthasson.

Az olyan magvak, a melyek behagyatnak a terméshurokban, tovább tartják meg csirázóképességüket, mint azok, a melyek a terméshurokból kifosztattak. #

Árpacsávázás Kühn módszere szerint.

Kühn javaslata szerint az árpavetőmagot 12 órán át 1/2%-os rézgálicoldatban úgy kell áztatni, hogy az oldat a csávázó kádban egy tenyérnyivel magasabban álljon, mint a benne levő vetőmag. Ha a 12 óra eltelt, a rézgálicoldatot le kell eresztetni a vetőmagról, mire erre oly mésztejet kell önteni, amely akként készül, hogy 6 kg. frissen égetett meszet 110 liter vízben feloldunk.

A mésztejben az árpa 5 perczig marad, mialatt az folyton keverendő. 5 percz múlva a vetőmag kivétetik a mésztejből s szárítás végett szétteregtetetik.

Mivel a gabonás zsákok, ha csak nem újak, rendszeren szintén üszkösek, mert a bennük volt üszkös magvaktól az üszögspórak rájuk tapadtak: ha nem akarjuk, hogy a már csávázott mag a zsákokban újra inficiáltsáék, szükséges, hogy a megszáradt csávázott magot oly zsákokban hordjuk a vetéshez, amely zsákok 16 órán át 1/2%-os rézgálicoldatban áztak s utána tiszta vízben kimosattak s megszáritattak.

A fent leirt módot pontosan betartva, csávázták az árpamagot egy németországi gazdaságban s a csávázott mag terméseredményeit, összehasonlítva a nem csávázott mag terméseredményével, pontosan felvették.

A mi a mag csirázóképességét illeti, az 89% volt, holott a csávázatlan mag 98%-kal csirázott. A vetésnél, dacára annak, hogy a csávázásnál a vetőmag 9%-a vesztette el csirázóképességét, ezt figyelembe nem vették s a csávázott magból éppen annyit használtak, a területegységre, mint a csávázatlanból.

A kísérletek egy 10 morgen-nyi területen hajtottak végre, amely terület közepében volt egy olyan árpátáblának, amelyre a vetőmagot csávázatlanul vetették.

A csávázott mag a mellett, hogy 9%-a csirázóképességét elvesztette, nem mutatott olyan szabályszerű csirázást, mint a csávázatlan. De ennek dacára nemsokára azt lehetett észrevenni, hogy a csávázott magból kelt növények bujábbban fejlődnek, mint a csávázatlan magból keltek, annyira, hogy az előbbieket az utóbbiak felett állandóan kiváltak, mi különösen kalászhányás idején volt szembetűnő.

Azon a területen, a melyre csávázatlan

*) Lásd: „Botanisches Centralblatt“ 1897. 19/20. szám.

vetőmagot vetettek, nemcsak porüszkös kalászokat lehetett nagy számban látni, hanem olyanokat is, a melyek üresek, összenyomottak s az egyes szemek tövén barnák voltak; holott ilyen kalászok a csávázott parcellán csak gyéren mutatkoztak.

A termés eredménye a kalászok összeszámlálása után is megvizsgáltatott s ekkor kitűnt, hogy átlag 1 m² területen a csávázott árpa után 439 egészséges és 25 beteg (üszkös vagy üres) kalász termelt, a csávázatlan árpa után pedig 352 egészséges és 149 beteg kalász.

Egészen hasonló körülmények között egy másik gazdaságban végzett kísérletnél az eredmény a következő volt:

Átlag 1 m² területen a csávázott árpa után 485 egészséges és 1 beteg, a csávázatlan árpa után 375 egészséges és 103 beteg kalász termelt.

Addig, míg a csávázatlan földeken az árpa július 18-án már megsárgult s némileg kényszeredetten érett meg, a csávázott parcellákon ebben az időszakban kissé még zöldes volt, úgy, hogy a parcellákon az amugy is teltebb mag teljesen megérhetett.

Morgenonkint a csávázott területeken átlag 420 kg. szálmával és 245 kg. maggal termelt több, mint a nem csávázott területeken.

Eme kísérletek szerint, a melyeket *Hollrung*, a halle-i nematoda-kísérleti állomás vezetője közöl 6. évi jelentésében,*) a Kühn-féle csávázás nagyon jó eredménnyel járt. #

ÁLLATEGÉSZSÉGÜGY

Rovatvezető: Dr. Hutya Ferencz.

Porcosan.

Körülbelül egy év óta Németországban a lapok sokat hirdetnek egy új szert, mely állítólag sertéseket az orbáncz ellen megvédeni képes. A szer provenienziájáról alig tudni egyebet, minthogy azt dr. P. Remy ill. a friedrichsfeldi gyár Mannheimban előállítja és élénk reklám kíséretében forgalomba hozta.

A szer készítése módjáról, vagy pedig arról, vajjon annak forgalomba bocsátását megelőzőleg történtek-e laboratoriumi kísérletek a szer hatásának megállapítása czéljából, mitsem tudni, valamint az sem ismeretes, hogy minő szakember vezetése vagy ellenőrzése alatt történik a szer előállítása. Hangsúlyozzuk ezt azért, mert ma, midőn az autoritásokban való feltétlen hit ideje lejárt és nagynevű, alapos szakférfiak felfedezéseit is csak fentartással fogadjuk, kétszeres okunk van a bizalmatlanságra akkor, mikor a tárgyi érvek és bizonyítékok hiánya mellett csak egy gyár üzleti érdeke képviseli a személyi momentumot.

Az említett gyár újabbán egy 74 oldalra terjedő reklámfüzetet adott ki, melyben gazdák-
nak s részben állatorvosoknak elismerő nyilatkozatait közli a porcosanról. A nyilatkozatok áttekintése közben nem szereztünk meggyőződedést arról, hogy a szer valóban kifejti a neki tulajdonított hatást. Tulnyomó részben csak egészen kis állatállományok ojtásáról van szó, hol az ojtás eredményét általában nehéz megítélni; bizonyító erejű kontrollkísérletek pedig nem történtek.

Annyi egyébiránt a nyilatkozatokból is kitűnik, hogy a porcosan beojtása némelykor majd enyhébb, majd súlyosabb megbetegedéseket okoz. Idevonatkozólag figyelemreméltó *Thuncke* egy azóta megjelent közleménye, mely szerint 100 beojtott sertés közül 60 drb az ojtás után súlyosan megbetegedett és ezek közül csak 35 drb gyógyult meg. Egy másik kísérletező, *Bernstein*, azt tapasztalta, hogy egy

*) Refer. „Zeitschrift für Pflanzenkrankheiten“ 1897. 3. füzet.

izben az ojtóanyag sötétbarna, zavaros, nyúlós, egy másikban világosabb és higan folyó volt. Ezek szerint tehát a porcosan nem mindig ugyanabban a minőségben kerül forgalomba, mely körülmény szintén nem alkalmas arra, hogy a bizalmat iránta megszilárdítsa.

Megemlítjük végül, hogy a porosz földmívelésügyi miniszterium a porcosan-t a berlini állatorvosi főiskola kórtani intézetében megvizsgáltatta s hogy az itt végzett kísérletek teljesen kedvezőtlen eredményre vezettek, amennyiben a kísérleti állatok súlyosan megbetegedtek, legnagyobb részük elhullott vagy pedig idült bántalmak, az izületek eltorzulásai stb. maradtak vissza az ojtás után. A porosz földmívelésügyi miniszterium ehhez képest az összes porosz gazdasági egyesületekhez figyelemzetést intézett, melyben óva int a dr. Remy-féle porcosan használatától. —y—

LÓTENYÉSZTÉS.

Lógondozók tanfolyama.

Minden jel arra mutat, hogy daczára a gőz-, villám-, petroleum- és egyéb motórnak, a ló hazánkban beláthatlan ideig egyike marad azon élő-motóroknak, amelyeknek előállítására haszonnal kecsegtet, mert kereslete ha nem fokozódik, csökkenni semmikép se fog.

A ló ha szép, ha jó s a különféle szükséglet céljának megfelelő, oly áru, amely reális értékének igen sokszor két- és többszörösét is behozza, oly áru, amelyet nem kilőszám becsülnek és fizetnek, hanem igen gyakran használati értékén felül.

S mert ez így van, ha valamely állatnak, hát a lónak produkálása nagyon ajánlható az állattenyésztő figyelmébe, bár kétségtelen, hogy sok az akadály, amelylyel e téren a tenyésztőnek küzdenie kell, sok a kedvezőtlen körülmény, amely vajmi sokszor nem alkalmas egyébre, mint ez állattenyésztési ágazattól való elidegenítésre.

Nem czélom itt általánosságban taglalni a lótenyésztés és loértekesítés botló-fáit; ezekről szót váltottam az érsekujvári luxuslovásár alkalmából tartott előadásomban; de mert akkoron csak futólag érintettem a kocsis- és lovászügynek s általában a lógondozási és ápolási ügynek mivoltát, talán nem végzek főlöseben munkát, ha erre most e helyen bővebben kiterjeszkedem.

Előre kimondhatom, hogy alig van a hazai lótenyésztésnek nagyobb botlófája, mint a nem alkalmas eseléd, mint az értelmetlen, durva, gyakran rosszulindult és buta lógondozó, kocsis és lovász.

Egyetlen házi állat se kíván akkora figyelmet, emberséges jóindulatot, gondozásban, ápolásban, betanításban és kezelésben való tapintatos, szakértelmes eljárást, mint a ló s daczára ennek, alig van eselédünk, amely e kritikán annyira alul állna, mint a kocsis vagy lovász.

Adassék tisztelet a kivételeknek, én nem bánom, de tegye szívére a kezét a hazai lótenyésztő és aztán jelentse, ki, hogy nincs igazam. És mivel meggyőződésem az, hogy igazam van, illő, hogy okadatoljam-e felfogásomat, illő, hogy bizonyítsak állításom mellett és szükséges, hogy nézetet, véleményét nyilvánítsak az iránt, hogy mi hát ebben a segítség.

A tenyésztő nagy áldozattal, kellő körültekintéssel, a legtöbbet ígérő czélnak szemelött tartásával beszerzi és fentartja a tenyészanyagot; intézi a hágtásnak, takarmányozásnak, elhelyezésnek egész menetét; irányt szab a csikónevelésnek, csikótanítás és lóhasználatnak; szabályokat állít fel a lógondozásra és kezelésre: s daczára ezeknek, egyik csalódásból, egyik károsodásból a másikba esik, mert nincs megbízható, szakértelmes loápolója, kocsis vagy lovásza.

Hát erre azt mondhatná valaki, hogy: „gazda szemé hizlalja a marhát” és hogy: „magad uram, ha szolgád nincs.” Persze bizony, hogy ez mind nagy igazság, csak hogy hány tenyésztő lehet abban a helyzetben, hogy gazdálkodása egész menetének minden aprólékos csinját-binját maga megtervezze, elrendelje és az utolsó jottáig ellenőrizze is; és állattenyésztésének egész mivoltát a csirkeköltéstől kezdve végig a gyapjuhozamon és huszprodukcion, tejelesen és tenyészállatnevelésen keresztül a munkásállatok és eladásra szánt haszonállatokig intézze, végrehajtsa és ellenőrizze.

Valóban káptalannál káptalanabb észszel, energiával kellene bírnia annak, aki mindezt egymaga végrehajtsa és szeretném tudni, hogy miért áldoz annyit a birtokos tisztre, altisztre és cselédségre, ha nem azért, hogy az egy ember erejét felülmúló teendők sokaságát több emberre ruházza s ekként a munkát megosztván, remélhesse, sőt várhassa, hogy kiki a maga teendőjét a lehető legjobban elvégezvén, többszörös kézzel és észszel járul a gazdálkodás rentabilitásához, így az eredményt nagyobb mértékben biztosítván és hatványozván.

Több, mint negyedszázados tapasztalásom alapján ki merem mondani, hogy a tisztai személyzet minden lehető rendszerint elkövet arra, hogy a birtokos rövidet ne huzzon, mert ha rövidet huz ez, közönségesen rövidet huz amaz is. Tapasztalásom alapján mondhatom, hogy a rossz kocsisnak, kanásznak s általában a rossz cselédnek némelykor a rossz gazda az oka; de meggyőződésből mondom nemkülönben, hogy:

1. a cseléd, a fennálló cselédtörvényvel el van kényeztetve, el van rontva;
2. hogy a kocsis és lovász rossz, mert teendőiben nincs kiművelve.

A cselédtörvény hiányait s az abból eredő számos mizériát ismételtlen és bőven fejtegettek; annak újabb boncsolását másra bízom tehát és foglalkozom csak a kocsisok és lovászoknak hogy úgy mondjam: szakképzettségével a mi nélkül e szakmának embere époly kontár a maga mesterségében, mint akárki más a magáéban.

A kiscgazdától eltekintve, a ki lovaival maga bibelődik, hazánkban a lótenyésztő mindenek előtt arra van kárhóztatva, hogy maga tanítson, neveljen lovai mellé kocsis, lovászt, ha csak valamennyire is boldogulni akar.

Erre „kárhóztatottnak mondom a lótenyésztőt azért, mert — legnagyobb lótenyésztő istállóktól eltekintve, melyek tényleg csakugyan a maguk számára nevelnek lógondozó cselédeket — általában kárba vesző fáradság e dologgal bajlódni azért, mivel ha az a cseléd a dolgában ki van merülve, rendszerint ott hagyja tanító gazdáját, hogy jövedelmezőbb, kényelmesebb, szőval felfogása szerint jobb állást foglaljon el, vagy azután oly követelésekkel lép fel, oly magaviseletet tanusit, hogy a tanító gazda maga teszi ki a háládatlan ficzkó szűrét, hogy a tanítást újra kezdje egy másik ficzkón, vagy felfogadjon egy idegenből jött olyan firmát, a minőnek a szűrét maga imént tette ki, avagy végre, hogy szükségből szegődtesse egy olyan egzisztenciát, a ki ha akarjuk majeros, ha úgy kívánjuk béres, kocsis, de érteni egyik-hez sem ért.

A legfőbb baj tehát az, hogy kevés a dologértő kocsis, lovász, loápoló, vagyis, hogy a kereslet nagy, a kínálat kicsi az igazán jó kocsisban és ápolóban s körülbelül úgy állunk ebben, mint álltunk egy évtized előtt a jó patkoló kovácsban, melyet nemkülönben lámpással kellett akkor keresni.

Nos, ha a lópatkolás mizériáján segíteni tudtunk avval, hogy lovasalási tanfolyamokat rendeztünk és rendezünk ma is, tisztességes egzisztenciát adva így sok előbb nyomorgó, kárt tevő kontárnak, s biztosítván lovainkat a rossz patkolással való elértektelenítés ellen, ki merné állítani, hogy ilyen kettős irányban nem üdvöset mivelnénk, ha a vasaló

tanfolyamok mintájára kocsis- és loápolóképző tanfolyamokat rendeznénk.

Azok, akik a lovasalási ismereteket terjesztik, egyben a lógondozásra vonatkozó összes tudnivalókat is igen jól előadhatnák az ilyen kocsis képző tanfolyamra jelentkezőknek s a lovaglás és lóhajtásnak legegyszerűbb gyakorlati oktatására vidékenként akadnának ahhoz értő emberek, kik a közügy érdekében azt a csekély fáradságot még díjtalanul is magukra vállalnák.

Az egész tárgy, amit ekként elő kellene adni, vajmi kevésből áll s jelezve van a „Köztelek” mult évi 6-ik számában, de annak a kevésnek a betanítása nagyon alkalmas volna arra, hogy nagy áldozatokkal fentartott lótenyésztéseinket számos oly károsodástól megmentsük, melyek azokat a rossz, a szakértelmetlen gondozás és kezelés folytán jelenleg érik.

Konkurrencziát kell teremtenünk jó és jobb kocsis és loápoló között s egyáltalán embereket kell nagyszámban képeznünk loanyagunk gondozására és kezelésére, mert nemcsak szomorú, de elijesztő jel az már, hogy sokan hazánkban — egyéb kedvező körülmények daczára — felhagyni kénytelenek a lótenyésztéssel amiatt, mert a produkált anyagot a kocsis, lovász, lógondozó megbízhatlanságával, szakértelmetlenségével folyton veszélyezteteti és meg is károsítja úgy, hogy a tenyésztő képtelen számadását megtalálni.

Az a faktor, amely a lovasalási tanfolyamokat létesítette, tudni fogja a lógondozók képzésének a legjobb módját is, kérjük hát, hogy vegye kezébe ezt is. *Monostori K.*

GAZDASÁGI IPAR.

Rovatvezető: Zalka Zsigmond.

Kísérletek rosszul csirázó árpákkal és módszerek a csirázóképesség javítására.

Ismeretes tény, mely minden szesz-főzési campagne kezdetén ismétlődik, hogy a frissen learatott árpa — bármilyen jó minőségű is különben — az ismeretes módszerek szerint, csirázóképességére és csirázási érellyére megvizsgálva, nem adja azon jó eredményeket, melyeket az esetben adna, ha azokat az utóérés befejeztével vizsgálják meg. Különösen feltűnő ezen jelenség a tulságosan nedves, csapadékdus esztendőkből, mivel az ily években aratott árpák csirázóképessége, még azon esetben is, ha embriójuk különben ép, meglehetősen rossz s nagyon nehéz az ily árpát a valósággal beteg vagy sérült árpától megkülönböztetni. Ajánlották ugyan már azt, hogy a frissen learatott árpának csak az embriója vizsgálassék meg, mivel, ha az embrió ép és sértetlen, feltehető, hogy az árpa csirázóképessége is jó.

Létezik is egy módszer a csirázóképesség meghatározására az embrió vizsgálatának alapján. Ezen vizsgálati módszer azonban, eltekintve attól, hogy időtrábló munka, nem is egészen megbízható, mivel előfordulhat azon eset is, hogy látszólag ép és szabályosan fejlődött embrióval bíró árpák hiányos csirázóképességgel bírnak.

Hogy az árpa malátakészítésre használható-e, az csakis csirázótási kísérlet alapján dönthető el. Ez esetben azonban nem elégséges, ha csak a csirázott és nem csirázott szemeket olvassuk meg, hanem figyelemmel kell kísérni a csirázás menetét, a gyökérke és levél kifejlődését, esetleg penész fellépését is, mivel ezen körülmények megfigyelése is mérvadó lehet az illető árpa megbírálásánál.

A csirázótás alkalmával nyert eredmények megbízhatóságára még befolyással bír a nedvesség szabályozása is. Mert ha kevés,

esetleg tulságos sok vizet használunk — különösen az utóbbi esetben — igen könnyen megtörténhetik, hogy hibás eredményeket kapunk Uj árpa csirázó képességének vizsgálatánál czélszerű az árpát áztatás nélkül a megnedvesített csirázató ágyra kiteríteni. Előzetesen áztatott árpával ellenőrző kísérletet végrehajtva, meghatározhatjuk azt is, hogy az illető árpaféleség mennyi vizet igényel.

De a leg gondosabb kezelés mellett véghezvitt csirázási kísérlet is — ha frissen aratott árpát vizsgálunk — hibás eredményt adhat s éppen azért, különösen az utóbbi időben iparkodtak oly módszert megállapítani, melylyel az árpa utóérése gyorsítható és a csirázási kísérlet alapján az ép, de még rosszul csirázó árpa, a hasznavehetetlen és már nem javítható árpától megkülönböztethető.

A müncheni sörfőzési kísérleti állomás laboratóriumában a múlt év folyamán igen sok csirázási kísérletet végeztek olyan árpákkal, melyeket előzetesen különféle képpen kezeltek, hogy ezen kezelésnek a csirázás menetére gyakorolt befolyását megismerjék. E kísérletek eredményeit röviden a következőkben ismertetem.

A megérett árpaszemnek az aratás után egy bizonyos utóérési folyamatra van szüksége, a mely idő alatt az árpa belsejében sok mélyreható, de eddig még nem ismert változás megy végbe, amely változásoktól függ azután az árpa hasznavehetősége. Mesterséges szárítással megrövidíthetjük az árpa ezen utóérési idejét s ezen eljárást a gyakorlatban nagyban alkalmazzák is.

Az állomás előző vizsgálatait azt bizonyítják, hogy a szárítás haszna nemesak a viztartalom csökkenésében nyilvánul, hanem az árpaszemben oly élettani változásokat is hoz létre, melyek folytán a csirázóképesség jelentékenyen javul. Ezen kísérleteknél azt is tapasztalták, hogy az árpából az utóérés alatt sok szén-sav száll el.

Ez utóbbi jelenség kapcsán végeztek azután szárítási kísérleteket különféle szellőztetési módokat mellett.

A csirázási kísérlethez bajor származású árpákat használtak, minden kísérlet alkalmával 500 szemet ellenőrző kísérlet céljából az Aubry-féle csirázató szekrényekben 23° C. állandó hőmérséklet mellett csiráztattak.

Egy kisebb laboratórium malátaszárítón az összes szellőztető nyílásokat kinyitva, az árpát átlapátolás nélkül a legelső cserényen 30° C mellett szárították.

A kísérlet alkalmával a következő eredményeket kapták:

	Csirázási erélye %	Csirázó képessége %
I. számú árpa		
Eredetileg	20.4	61.7
6 óráig szárítva levegő hozzájárulása nélkül	21.4	64.6
6 óráig élénk légáramlással szárítva	37.1	70.1
12 óráig élénk légáramlással szárítva	57.4	87
4 hétig a laboratóriumban tartva és 6 óráig szárítva és szellőztetve	62.10	87.6
II. számú árpa:		
Eredetileg	73.9	96
6 óra hosszúig szárítva és szellőztetve	83.6	97
III. számú árpa:		
Eredetileg	84.5	98.2
6 óra hosszúig szárítva és szellőztetve	86.5	98.7
IV. számú árpa:		
Eredetileg	75.0	95.6
6 óra hosszúig szárítva és szellőztetve	89	96.4

Az I. és II. árpa 6 óra hosszúig légszáritóban 30° C-nál szárítva:

I. Csirázási erélye 72.5%, csirázó képessége 91.50%.

II. Csirázási erélye 79.5%, csirázó képessége 95.70%.

Számos más hasonló kezelésnek alávetett árpaféleség csirázóképessége nem igen különbözött az eredeti magétól.

Kísérletezők további czélja volt az árpát oly módon szellőztetni, hogy az árpa eredeti viztartalma ne változzék meg.

E czélból az árpát egy olyan edényben helyezték el, melynek belső hőmérséklete 30° C. volt s ebbe nedves légáramot vezettek, 6 óra múlva az árpák csirázni kezdtek, mely alkalommal az I. számú árpa csirázási erélye 69.10%, csirázóképessége 94.7%, a II. számú árpa csirázási erélye 77.6%, csirázóképessége 94.2% volt.

Az árpa eredeti viztartalma (15—17%) ez alkalommal 0.3—0.5%-al csökkent, mely különbség valószínűleg az eredményre nincsen befolyással.

Ugyanazon árpaféleség kisebb mennyiségén hidrogéngáz áramot vezettek át, hogy megtudhassák azt, vajjon a szárítás az esetben is sikeres-e, ha oxigén nincsen jelen.

Miután az árpák 30° C-nál a hidrogénáramban 6 óra múlva kicsiráztak, kitűnt, hogy a csirázási erély az I—IV. számú árpáknál csak 1%—5%-ig járult, míg a csirázóképesség ugyanaz maradt.

Ezen kísérleti adatokból következik, hogy az árpa utóérésénél, valamint szárításánál is, az oxigén fontos szerepet játszik s nem csupán a viztartalom csökkenése okozta az árpa javulását.

Vannak azonban árpaféleségek, melyek dacára annak, hogy ép embrioval bírnak és az utóérésen is átmentek, még sem bírnak jó csirázóképességgel, miután mikroorganizmusokkal és különösen ezen mikroorganizmusok által termelt nyálkával vannak bevonva.

Reichard A. azt találta, hogy különösen az erősen megázott árpák vannak ilyen nyálkával bevonva s az ilyen árpával a kiszárítás nagyon csekély, vagy éppen semmi sikerre sem vezet. Reichard az ilyen baktérium nyálkával bevont árpákat alkohollal és aetherrel kezelte, hogy a nyálkát hatástalanná tegye és a baktériumokat előlje. Az ily módon kezelt árpa jobb csirázási erélyt és csirázóképességet mutatott, mint az eredeti. Bármilyen rossz csirázóképességgel bíró árpa azonban nem javítható ily módon alkohol és aetherrel kezelve, miután az árpa megjavíthatósága a baktériumnyálka fellelésétől és minőségétől függ.

Reichard közleményében az árpának dezinficiáló szereklél való megmosását ajánlja, de ez csak kicsiben lenne végrehajtható, a gyakorlatban legezelszerűbb az ilyen árpát mechanikailag jól megtisztítani és a beáztatás előtt alaposan megmosni.

Mindazon árpaféleségek, melyeknél a Reichard-féle módszer segélyével sikerült ily baktériumnyálkát kimutatni, mint a hiányos csirázóképesség okát, a megmosás után nagyon megjavultak, miután a mosás következtében az árpáról a káros mikroorganizmusok legnagyobb része eltávolított.

Az eddig közlötökből kitűnik, miszerint az árpa szárítása és szellőztetése jó eredményt járt; ha erősen penészesedő és baktériumokkal ellepett árpáról van szó, akkor Reichard módszere segélyével meghatározhatjuk, vajjon az árpa ép-e, és alapos megtisztítás és megmosás által használhatóvá válik-e!

A szeszgyártásban malátakészítésre felhasználandó árpákról, melyek hiányosan csiráznak, első sorban is azt kell megtudnunk, vajjon az árpa megjavítható-e, erre vonatkozólag a csirázási kísérlet, melyet előzőleg szárított és szellőztetett árpával végrehajtottunk, megbízható támpontot nyújt.

Miután az árpára különböző érési fokozatai alkalmával baktériumok rakódnak le, azonkívül az aratás alkalmával, midőn az árpa a talajjal

jön érintkezésbe, ezen baktériumok száma még szaporodik is, minden körülmény között ajánlatos az árpát, ha jó is a csirázóképessége, beáztatás előtt alaposan megmosni és megtisztítani.

A meszes vízzel való áztatás, mint dezinficiálási eljárás szintén kiválóan alkalmas a mikroorganizmusok előlésére.

Windisch Richárd.

Országos sörárpavásár Pozsonyban.

E hó 20-án tartatott meg az első országos sörárpavásár Pozsonyban, melyet az OMGE. mint a szövetségbe lépett gazdasági egyletek központja, a Pozsonyvármegyei Gazd. Egylettel s a Magyar Mezőgazdák Szövetkezetével karöltve rendezett.

Ezen országos jellegű sörárpavásár létesítésének genesise a következő. Tudvalevőleg hazai sörárpáink minősége igen kiváló, mely okból a külföldön igen keresett czikk és sörárpakivitelünk főleg Németországba tényleg nagyon telemes; a kivitel azonban teljesen a közvetítő kereskedelem révén történik, holott kívánatos volna, hogy ennek mellőzésével a külföldi fogyasztó közvetlenül a termelőtől szerezzze be szükségletét, ami tagadhatatlanul mindkét fél előnyére válnék; e szempontok figyelembe vételével már a multban történtek kísérletek sörárpavásárok rendezésével, melyek azonban szűkebb körre terjedvén, nem feleltek meg czéljuknak, mert a külföldi azokról nem vett tudomást, s vevők onnan nem is jelentek meg. Ez okból szüksége merült fel annak, hogy e vásárok az ország sörárpatermelő vidékeinek góczpontjaiban széles alapokon s országos jelleggel rendeztessenek s széleskörű intézkedések tétessenek a külföldi vevők részvételének biztosítására.

Ennek megfelelőleg Pozsony városa szemeltetett ki az egyik vásár színhelyéül, amely város minden tekintetben megfelel e czélnek; központja nyugat Magyarország árpatermelésének s Bécshez való közelsége révén biztossan számítani lehetett úgy az osztrák, mint a németországi vevők megjelenésére.

E tekintetben a vásárrendezőség várakozása teljesült is, mert a pozsonyi sörárpavásáron nemcsak osztrák, hanem németországi gyárosok és kereskedők is igen nagy számmal jelentek meg, de ennek dacára a vásár még sem sikerült úgy, ahogy azt jogosan remélni lehetett. Hogy mi volt ennek oka, azt pozitívítással megmondani aligha tudja bárki is, de valószínű, hogy nagyban hozzájárult a bejelentett árpamennyiség csekély volta s a gazdák által követelt árak, amelyeket a magunk részéről — tekintve a magas buzaárakat és az ideai sörárpatermés silány voltát — éppen nem tartunk túlzottaknak. De hát már a vásárt megelőző napon az a hír kelt szárnyra, hogy Bécsben nem keresik a sörárpát s a vásár napján azzal érkeztek a külföldi vevők, hogy „Gerste flau“, jelezve, hogy az árpaárak legalább egyelőre nem fognak lépést tartani a buza állandó áremelkedésével.

Legnagyobb baj volt az, hogy aránylag igen kevés sörárpa volt eladásra bejelentve, úgy hogy a müncheni s más németországi sörgyárak megjelent képviselői, nem találtak elegendő nekik megfelelő, egyforma minőségű árut, mi miatt vételbe egyáltalán nem is bocsájtkoztak.

A csekély bejelentésnek, sajnos, meg van a maga szomorú oka; a folyton tartó esőzés ugyanis nemcsak nagyon megrontotta a sörárpa minőségét, hanem a cséplést csaknem teljesen lehetetlenné tette, úgy hogy nemcsak teljeselt áruval nem rendelkezik még ez idő szerint a legtöbb gazda, hanem igen sok helyütt a keresztek még most is künn vannak a földeken s a felázott talaj miatt azok behordása is lehetetlen.

Ily körülmények között nem csodálható, ha a bejelentett árpamennyiség alig rugott egy tizedére annak, a mire normális körülmények mellett a vásárrendezés kifejtett agitációja révén számítani lehetett a bemutatott árpa minősége is — kevés kivétellel — nem felelt meg azon követelményeknek, melyeket a vevők a jó sörárpához fűznek.

Mindössze ötszáz és néhány waggon árpa jelentetett be eladásra, a mi azonban, tekintve a mostoha időjárási viszonyokat, ez esetben még mindig tekintélyes mennyiségnek mondható, de természetesen számításba sem jöhet akkor, a mikor e mennyiség is 1—2—3 waggonos, különböző minőségű tétélekből áll s egyes gyárak megbízottai több száz waggont kerestek egymagukban megvételre.

A pozsonyi első országos sörárpavásár sikeréhez fűzött reményeink tehát sajnos nem teljesültek, de azért nincs okunk, hogy bizalmunkat veszítsük, mert bizonyítékát láttuk annak, hogy kellő agitációval rá lehet bírni a külföldi nagyfogyasztókat a vásárok személyes felkeresésére, normális viszonyok között tehát, vagyis ha lesz elegendő mennyiségű és jó minőségű terményünk, a kívánt eredmény sem fog elmaradni.

A mi magát a vásárt illeti, annak érdekében nemcsak a vásárrendezés tett meg minden tőle telhetőt, főleg pedig hogy a külföldi figyelmét reája felhívja, hanem annak érdekében *Darányi* földművelésügyi miniszter is valóban elismerésre méltó módon járt közbe. A kereskedelemügyi miniszterium útján a bel-földi, az osztrák kormány és külügyi képviselőink útján pedig úgy az osztrák, mint a németországi, belga, svájci stb. gyárosok és kereskedők figyelmét felhívta a vásárra és sokban hozzájárult, hogy azok e vásáron megjelentek. De nemcsak erkölcsileg részesítette messzemenő támogatásában a vásárrendezést, hanem a vásárrendezés céljaira 500 frtot is adományozott s azon személyesen is jelen lenni óhajtott.

A minisztert a személyes megjelenésben elfoglaltsága akadályozta meg s képviselőjében báró *Malcomes* Jeromos oszt. tanácsost és *Róth* Loránd minisztr. titkárt küldötte ki.

A vásárt gróf *Pálffy* István, a pozsony-megyei gazd. egyesület elnöke nyitotta meg d. e. 11 órakor a vármegyeház nagytermében, üdvözölve a megjelent gazdákat és vevőket, valamint a földművelésügyi miniszter és az OMGE. képviselőit, mely utóbbi részéről *Renner* Gusztáv és *Meskó* Pál r. b. tagok, s *Rubinek* Gyula és *Jeszenszky* Pál titkárok voltak jelen.

A megnyitó beszéd után kezdetét vette a vásár, a melyen az üzletek lebonyolítását a Magyar Mezőgazdák Szövetkezete végezte. A gazdák által követelt árak 8.50. tulnyomó részben 9 és 9 frt 50 kr között váltakoztak, de igen sok tétel 10.50. sőt 11 frt s azon felüli árban volt bejelentve, mely árákról a vevők hallani sem akartak. Az árákból a gazdák engedni nem voltak hajlandók s így alig jött néhány kötés létre.

J. P.

IRODALOM.

A czukorrépa apró kártevői. Ujabb tudományos és gyakorlati tapasztalatok alapján írta Stift A. A magyar czukorgyárosok orsz. egyesületének kiadása 79. old. 8. színes táblával. Budapest, 1897. Ára 25 kr.

Mikor külföldi utamból hazafelé tartva, Bécsbe vetődtem, Stift ur, ki a fenti címet viselő munka szerzője s a ki különben foglalkozására nézve kémikus, mint ilyen az osztrák és magy. repaczkukorgyárosok központi egyesületétől főtartott vegykísérleti állomásnak adjunktusa, már akkor mutatta azt a zsenigéjét, persze német nyelven. Azt mondta, hogy e műve Hollrung bírálata szerint a legjelesebb termék a szakirodalom ezen terén (saját szavai: „das beste auf diesem Gebiete der Fachlitera-

tur). E munkát akkor nem igen lapoztam, mert uton lévén, nem igen értem rá. Most tehát, midőn azt magyar mezben látom, annál mohóbban nyultam hozzá.

Mohón nyultam e munkához; de csakhamar kiábrándultam belőle. Hogy miért és mennyire, éppen ez az, a minek okát akarom adni.

Nézzük tehát a szerző tapasztalatainak előbb tudományos és később a gyakorlati részét.

Szerző szerint a bogarak álcáinak „többnyire rágásra berendezett szájszerveik vannak, ritkábban szívó állkapcsaik” (p. 6.) Ez valóban új dolog: eddig minden rovarász csak azt tudja, hogy a bogarak álcái mindig csak rágó szájszervekkel bírnak; a fenti állítás tehát új s ha Stift ur a maga állítását be is bizonyítja, akkor mi rovarászok una voce „*pater entomologiae*”-nek kiáltjuk ki. Ugyanott mondja, hogy a bogárálcáknak „többnyire három pár lábuk van a tok táján s néha testük hátulsó részén is”. A dolog úgy áll, hogy a bogár álcáinak csak három pár lába van, vagy egy sines. A „test hátulsó részén” (hol van az, Stift ur?) a bogaroknál soha, még Bécsben sincs láb.

A cserebogárnak teljes kifejlődéséhez nálunk 36 hónap kell, a mely idő négy évre terjed (első év 7 hónap, második és harmadik év 12—12 hónap, negyedik év 5 hónap); Szepességen állítólag 48 hónap: szerző ur 3 és 5 év között habozik. Szerinte a cserebogárpete 30—40 nap múlva kél. Feleli, hogy a pete ez idő alatt, ha 9—14 nap múlva nem kelt ki, rég tönkrement s talán éppen saját vérebeli pajoroknak esett áldozatul.

Azt, hogy a pajor lába vörös-barna, még csak elnézhetünk, de hogy a pajornak 36 lába legyen, azt már még sem hiszszük el a szerzőnek. Stift ur tudományos alaposággal mondja, hogy a pajornak „közvetlen a fej mögött, az első hat testgyűrűn mindegyik oldalán három-három lába” van (p. 7.): vagyis a hat testgyűrű két oldala, annyi, mint 12 féloldal, minden egyes féloldalon 3 láb, az $3 \times 12 = 36$ láb. (Stift ur nem tud magyarul s így hiszem, hogy e cifra tudományos lapsusért a fordítója bünös: de az mindegy, a botlás megvan s azt semmiféle reagenziával innen — mint a kémikusok mondják — „kicsapni” nem lehet).

A gesztenye-cserebogár — szerző szerint (p. 8.) — a közönséges cserebogárnál kisebb: ha hiszi, hogy ez elég, akkor a szóban levő rovar soha és senki sem fogja látni.

A kallócserebogárról (p. 9.) valóban újat mond, hogy „Magyarországon eddig csak szörványosan lépett fel és hogy álcája a répán is előfordulhat.” Sajnos, a mi tapasztalatunk egészen más. Homokjainkból annyi kikerül, mint a többi Európából összesen!

Érdekes újság az is, hogy szerző szerint az aranyos futrinka (*Carabus auratus*) czukorrépa földében a drótférget eszi! Stift ur nem tudja, hogy ez a szép bogár — hegylakó és az erdei alomban él, a hol — mint legalább Magyarországról tudjuk — répát még nem termelnek. Szerző uram e bogarat itt a diák-mesteremberek szintén fényes rezes futrinkájával (*Carabus cancellatus* és rokonai) téveszti össze; de hát ez az igazság nem „ujabb tudományos tapasztalat” s így szerző rá sem hederít.

Igen jeles dolog az is, a mit a 35. old. olvashatunk. A hernyókról (álcákról) van szó. „A felső állkapcsok az álcáknál jól ki vannak fejlődve; az alsó állkapcsok (t. i. még mindig álcák- hernyókról szól az ének!), melyek porge főkunkorodásuknál fogva rendszeren „pödörnyelvények” is nevezetnek, magukban is szívószervet képeznek és e célra a belsejük csatorna alakjában ki van vájva. Négy szárnyuk nagy, (ergó szárnyas hernyó?) különösen széles és erősen erezett.”

Biz ez egyszerűen badarság. Ha ilyen csodahernyó volna, arannyal fizetnék a muzeumok.

A szerző az *Anthomyia conformis*-t (p. 44.) magyarul így írja: az *anthomyia répalégy*. Vajjon ne tudná-e, hogy *anthomyia* annyi, mint virág, vagy helyesebben virágban, növényben élősködő légy!

Ugy látom, hogy ez is csak olyan „új tudományos” lapsus, mint mikor a mezőgazdasági rovaroknak egy jeles mívelőjének nevét, a *Taschenberg*-ét, a magyar népdal *ergerberger*-je szerint *Taschenberger*-re torzítja.

Mielőtt a tudományos részt abbahagynám, fel akarom említeni, hogy a szerző milyen épületes dolgokat ír a poloskafélék (*Hemipterák-Rhynchoták*) szívó szájszerkezetéről. Ő a 48. old. azt írja: „Csörnek nevezett szívószájuk az alsó ajak által képezett három vagy négy*) izból álló, hegyes végű csövet képez, mely növényi vagy állati nedveknek a felszívására való!”

Hát a dologból semmi sem igaz: hosszas magyarázat helyett, ha éppen tudni óhajtod, t. olvasom, hogy a szájszerkezet milyen, nézd meg a „Köztelek” f. é. (első félévi) 881. old. és 79. ábrát. Ott kifejtettem, hogy a poloskafélék szája milyen. Végül a szerző rettenetesen téved abban a hitében, hogy az állati tetvek (fejtetű, ruhatetű és meg — lapostetű) a poloskák közé tartoznak. Szerző uram, rosszak az ön u. n. tudományos tapasztalatai itt is, de hagyjuk s lassunk a sokból néhány „ujabb gyakorlati tapasztalatot” is!

Szerző szerint *Targioni-Tozzetti* a drótféreg irtására szénkéneget ajánl. Igen helyes azzal, hogy ajánlotta régen. Mert tessék csak számítani: Stift ur szerint (p. 13.) egy négyszög méterre a tiszta szénkénegből 30 gramm kell, akkor mennyi kell egy kat. holdra, azaz 1600 négyszögölre, vagy kerekszámban 5755 négyszög méterre? Tessék sokszorozni s leszen kerekben 172 kg. szénkéneget és minthogy métermázsája szállítási és kezelési költségek nélkül 15 frt, a kat. holdankénti mennyiség ára 25 frt 80 kr! Hol a hozzávaló munkás, hol a feckendők koptatási százaléka? Egyszóval az egész eljárás ez utóbbiakat beszámítva átlag 40 frtba kerül. Szép összeg! Szép kivált akkor, mikor nálunk a 8 frt irtási költség is sok!

„Ujabb tapasztalat” a szerző szerint a *Botrytis tenella*-val való irtás — ez még, mint ő mondja — „sikerrel kecsegtet!” (p. 8.) Sajnos, de nem a magyar embert! Mi már itt tustünk rajta és régen volt az (1892-ben!) mikor *Rubinek* barátom is ettől a gombától, mint a mi „jóltevő gombánk”-tól jót remélt. (A *Botrytis*es francia ember neve nem *Moult*, hanem *Le Moult*!) Szerző ur a dögbogarakat kártevő madzagnak az árokban való végig-huzogatásával akarja irtani (p. 16.) és szerinte bevált a „rézvitriol” is: mind ezt bátran elhallgathatta volna, gondolván „si tuucissus” stb. A mit a drótférgek ellen juhokkal akar elérni, az mind naiv dolog, mert szerző nem ismeri a drótférgek, illetőleg a pattanó bogarak életmódját. Szerző a répabogarakat (p. 22.) és a — szerinte jó nagy — repezedarázs-álcákat őszszel a barázdából akarja szedetni.

Szerző a ködös paizsbogárnál (p. 33.) írja, hogy „Hollrung azt a megfigyelést tette, hogy a czukorrépa közt növő libatop egészen tele volt a paizsbogár álcájával. Hogy Hollrung milyen megfigyélést tesz, azt nem tudom, de minden gyakorlati gazda, ki répát termel, tudja, hogy e bogár gazdanövénye éppen a libatop (laboda), s hogy a bogár erről aztán rámeleg a répára: ezt tehát fogó növénynek használja és nem irtja ki, hanem csak a bogarakat szedi össze annyiszor, a hányszor csak itt ujra és ujra összegyülemleken. Persze a szerző e gyomot irtandónak tartja: ez tehát kétes tapasztalat. A vetési bagolypillénél (p. 39.) írja, mint következik: „Sokan azt állítják ugyan, hogy a gyűjtés kitűnő eredménynyel jár, de abban még sem bízhatunk meg teljesen. Legjobb eljárás ellenük a hernyók összeszedése

*) Ujabb dolog, hogy ott, hol pozitív ismeretről van szó, szerző ur mindig — alkudozik!

a cserebogár-pajorokkal együtt az eke nyomában, az őszi szántások alkalmával. Az bizonyos, ha a kémikus hadi lábón van a logikával, de még rosszabb, ha az a bogarászszal megessék s ha így jár el, mint fönnebb Stift ur, a ki egyik mondatban a hernyógyűjtést elítéli, hogy azt a következő mondatban „legjobb eljárás”-nak tartsa akkor, amikor az éppenséggel lehetetlen. Mert vegyük fel, hogy az őszi szántás korai, tehát akkor történik, mikor a hernyók még fönn vannak: hiszi-e Stift ur, hogy a szántó béres ezt a földszíni hernyót észreveszi-e még akkor is, ha azt a felboruló göröngy le nem takarná? Én nem hiszem, mert tapasztalásból tudom. Ha pedig késői a szántás, mikor a hernyó 30—40 cm. mélyen van, akkor az eke úgy sem éri. Mondhatom, hogy furcsa ez az „ujabb tapasztalat”.

De hagyjuk ezt is: mert ha minden dolgot akarnám itt bolygatni, ezen kritikám 5-ször, 6-szor akkorára nőne, mint — hogy a cukorgyáros egyesület kísérő szavával éljek — ez a „hasznos kézikönyv”. Azt hiszem, hogy e néhány feltűnő dolog már is elég világosságot vet műre.

Egy szót akarok még ejteni e dolgozat — véleményem szerint — a legfontosabb részéről arról, melyet szerző csodás felfogása értelmében „gerinczelen állatok”, fejezete alatt foglal össze. Ez a fejezet a magyar cukorrépa-termelőre ez időszertint igen fontos, a menyében mi az ezektől a férgektől okozott bajoknak még csak elején állunk, s itt az idő, hogy ezeket a férgeket már most, mielőtt nem késő, helyesen ismerjük.

Szerző a mit ez idő szerint az irodalomnak ezen ágában talált, azt jól-rosszul összehordta, de kirtika nélkül és természetesen úgy a gazdasági, mint a természeti viszonyok ismerete nélkül is. Összegezi Kühn valóban megbízható adatait olyanokkal, amelyek távol vannak attól, hogy azok feltétlen hitelre tartsanak igényt. Ujabbban a cukorrépa-fonalférgén — *Heterodera schachtii*-n — kívül kártevőknek tünteti föl a Dorylaimusokat, a Tylenchusokat, az Enchytraeidákat, a melyek — állítólag — igen kártékonyak. A ki ezen fonalférgeket közelebbről ismeri, tudja mi az életmódjuk, nem éri be azzal, hogy azokat kártékonyaknak tartsa, mert mivel éppen a cukorrépa-földön talált. Így tavaly mikor e kérdés fölmerült, rögtön belekezdtem magam is a dologba és megkezdtem vizsgálataimat olyan helyeken, a hol tényleg ezek a férgék előfordultak. Szerző — Vanhára hivatkozva — a Tylenchusokat kártékonyaknak jelenti ki: magam tavaly igen sok répát megvizsgáltam, a mely augusztus havában a legnagyobb volt; hajszálgökerében bőven akadt a *Tylenchus* (devastatrix); ellenben mellőle kiszedtünk olyan répát is, amelyek véznák, betegek voltak, itt nem találtunk férget, vagy ha igen, akkor kevesebbet az előző aránynál. Nos, ha e féreg csakugyan veszedelmes volna, akkor, ott, a hol annyi van belőle, ilyen szép répának nem szabadna előfordulni.

Úgy áll a dolog az Enchytraeidákkal. Ezeket a rothadt magban, a rothadó répáknál mindenütt találtuk. Ilyen esetben persze laikus ember azt mondaná, hogy e rothadás ezektől a férgektől származik. Szakember azonban másképp gondolkozik, mert tudja, hogy e férgék igen közönségesek, hogy rothadó növényi részekben bőven tanyáznak, azért először is felveti azt a kérdést, hogy vajjon a rothadás nem származik-e egyéb kártevőtől? A magunk esetei pedig, mind ez utóbbi kategóriába estek: rothadt a répa, mert gyökerét tönkre tették a cleonus- és cserebogár-álcák. Az ezektől a bogár-

* Csodás felfogásnak nevezem, amennyiben e műben felsorolt állatok mind gerinczelenek, mind ízelt állatok s ha a szerző helyesen jár el és nem az ő „ujabb tudományos tapasztalatai” szerint, ezeket két részre oszthatta volna. Első rész ízelt lábú állatok (rovarok, arachnoideák és százlábúak), második rész férgék (fonalférgék).

álcáktól okozott rágás jellemző, így tehát a tévedés már azért is ki van zárva. De mi találtuk mindig az álcákat is s így felfogásunk annál helyesebb. Ugyan ez áll a cukorrépa magjára: mert a mag ki nem kelt, ez még szükségképen nem a férgék okozzák, hanem az, mert a mag elvesztette csirázó erejét már a férgék támadása előtt; s ha rothadni kezd, akkor természetes, hogy ezek a fonalférgék, melyek e szerint a növényi anyagok gyorsabb bomlását előidézik s így hasznosak, ezt az elvetett, de ki nem kelt magot is ellepik. Ne feledjük, hogy ezek a fonalférgék óriási mennyiségben tanyáznak az istállótrágyában, ne feledjük, hogy ezzel együtt kerülnek a földbe, a hol tovább élnek s mindenre rá mennek, a mi csak rothadni kezd.

S így én magam részéről nagy meggondolatlanágnak tartom a gazdákat már előre is rémiteni azzal, a mi sem a szigorú tudományos kritikát, sem a gyakorlati élet lüzpróbáját ki nem állotta: mert ha mind kártevő volna, a mi a szántóföldön él, akkor, Stift uram, mi emberek mindnyájan már régen bezámoltunk volna bőrünkkel és esontunkkal is.

Ez leggyen általánosan mondva e fontos kérdésről. Hogy Stift ur az ezen részben felhozott dolgokat meg nem emésztette, vagy meg nem értette, bebizonyítom következőkkel.

A 64. oldalon azt írja: „Hihetetlen módon terjeszti a nematodákat (t. i. a Heterodera-t, mert arról van szó) az olyan földekről beszerzett répavetőmag, melyek már fertőzve vannak; szóval nem lehet eléggé vigyázni.” Hát ez nem áll, attól soha sem kell félni, mert a nematodák ezen faja csak föld alatt a gyökerekben él. Stift ur Vanha szavaira esküszik; ugyan miért nem nézte, hogy ő mit ír? Ott olvashatta volna, hogy „dass *Rübenmematoden*, welcher immer Art mit dem Samen, oder durch den Wind übertragen werden können, wie vielfach behauptet wird, ist nicht zu befürchten... in dieser Hinsicht können die Rübensamenzüchter und die Rübenbauer vollkommen unbesorgt sein.”

A fogónövényeknél, tehát a kérdés legfontosabb részénél is jelentékenyen botlik. Kühn Halle környékére a fogónövényeket a vetés után csak tizedik napon kezdi vizsgálni: hiszem, hogy az ott helyes — de Magyarországára más áll. Itt például mult évi május 13-án vetett második fogónövényt már 5 nappal később feltűnően ki kellett szántani, mert a férgék átalakulása annyira szaporán és gyorsan folyt. A negyedik fogónövény jun. 9-én vettett, de kilencz nap múlva (jun. 18-án) már ki volt szántva.

Ez nem esékélyesség; ha a gazda itt téved, akkor olyan hiba lesz belőle, mely nemcsak a fogónövények jelentőségét kétes hirbe hozza, hanem egyszersmind előidézi azt, hogy féregirtás helyett a gazda készakarva maga tenyésztí a férget. Azért tehát nagy hiba Stift urnak az az okoskodása is, a melynek 65. old. ad kifejezést abban, hogy ő a rendes répavetéshez sok magot, hektáronként 40—42 kg. répamagot ajánl, mondván, hogy e sűrű répába bele megy a fonalférgék s hogy ezt a férget ritkításkor („egyezőskor”) az eltávolított felesleges répával azután eltakarítunk. Ez helyes volna, ha a fonalférgék addig, az egyezésig, hajlandók volnának várni: ők addig régen átalakultak s az egyezés már nem igen tesz többé kárt bennök.

Ezzel bevégeztem bírálatomat. Sok, nagyon sokat elhagytam, mert ismétlem, hogy ez az amugy is nagy kritikám óriásivá nőtt volna. A mit mondtam, azt csak azért hoztam föl, nehogy valaki felületes okvetetlenkedéssel, vagy rosszakarattal vádoljon. Nem szeretném, hogy a magyar gazda rossz tanok hívévé szegődjék. A könyvhöz csatolt színes ábrák igen gyöngék, egyesek nagyon rosszak (I. lap drótféreg, II. lap érdes vinczellér, IV. lap repce-

*) Lásd erre: Vanha és Stoklasa: Die Rüben-nematoden. Berlin 1896. p. 53.

darázs, porkukacz, V. lap fekete bagolyféle, répalégy stb.) a többije pedig olyan, mint a szent képek, t. i. nem a képnek, hanem az aláírásnak kell hinni, mert a mit a kép ábrázol az nem a való, természetűség, hanem a fantázia képe.

Mindenesetre nagy kár, hogy a kiadó egyesület e művel szemben nem járt kellő szigorúsággal. Mai nap van már munkás elég s nem szorulunk mindenben csak egy emberre. Azután egy ember nem is vállalkozhatik mindenre s azért Stift ur is jól cselekedett volna, hogy ha már a khémia terén nem óhajtott jeles munkákkal szerepelni, legalább nem kompromitálta volna ilyen kegyetlen módon az entomológiát, jelesül a mezőgazdasági rovar-tant.

Jablonowski József.

LEVÉLSZEKRÉNY.

Kérdések.

362. sz. kérdés. Nagy mennyiségű rozsalmam és egyéb szalma és szénafélék eladásra kerülnek. Kérem t. gazdatársaimat, hogy az általuk esetleg ismert nagyban vevők ezimeit és az eladási árakat tudatni sziveskedjenek.

363. sz. kérdés. A közelgő őszi vetésre szánt magbuzámát a júliusi tartós esőzések még künn a mezőn lábón érték, úgy, hogy a mag a kalászbán egészen megpuhult és egyes szemek csirázásnak is indultak. Az esőzések elmúltával a buza learattatván, szép időben szárazon be lett hordva, a buzaszemek teljesen megkeményedtek, de az előbb szép piros aczélos mag elvesztette a színét és fénytelen fehér színt vett fel. Tisztelettel kérdelem, hogy vajjon — eltekintve a kis számú kicsirázott szemtől — a vészelt körülmények a mag csiraképességét hátrányosan nem befolyásolták-e, hogy tehát a teljes érésben volt, eső folytán megpuhult, később megkeményedett, de színét vesztett buza vetésre alkalmas-e?

Zólyom.

H. J.

364. sz. kérdés. Új forgóba való átmenet miatt kénytelen vagyok árpa és zabtarlóba búzát vetni. A tarlókat letörtetem és szándékom istállótrágyával megtrágyázni és m. holdankint 120 kg. szuperfoszfátot adni. Cél-szerű-e?

365. sz. kérdés. Gyenge baltaczimet lelegeltetés után istállótrágyával megtrágyáztattam és feltörtetem; utána rozs jön. E táblára is szándékozom 120 kg. szuperfoszfátot adni m. holdankint.

Érvényesíti-e mindkét trágya együttesen erejét, nincs-e egyik a másik rovására?

366. sz. kérdés. A jelen nagy áradások alkalmával 15 hold répán került víz alá, a tábla laposan fekszik, így a víz egyáltalán le nem vezethető. A répa már 4 nap óta vízben áll, annyira, hogy csak a levelek végei látszanak ki és nincs kilátás, hogy a rajta levő víz, melynek egy része fenékvíz, 2 hét előtt felszívódnék. A répa jelenleg még egészséges; remélhető-e egyáltalán a répa fentartása és ha nem, ajánlatos-e annak vízből kiszedése és besavanyítása anélkül, hogy a talaj a kihordás alkalmával az összetaposás által kárt szenvedne? Vásárut.

G. A.

367. sz. kérdés. A mult év őszen feltörtetem 25 hold istállótrágyával erősen megtrágyázott rétet azon czélból, hogy az idén tavaszkor a földet újból megszántva, megboronálva, takarmányrépával bevessem és a répa után ismét rétté alakítsam. Az idej folytonos esőzések és árvizek miatt azonban a földet tavasszal megszántani és répával bevetni nem lehetett s a tervezett répatermés helyett óriás mennyiségben igen jó minőségű sarju nőtt rajta, a melyet a napokban nagy ügygyelbajjal lekaszáltattam. Mi tévő legyek most, hogy ezt a területet, a föld újrafelszántásának

kikerülésével a kitünő gyepe feláldozása nélkül, rétnek elég sima állapotba hoztam, mert a rögös őszi gyeptörés természetesen még most is meg van és minden munkát nehezít rajta, még a járást is. A termelt sarju mindenféle here, perje és óriási vadmoharból áll.

Alsó-Major. W. A.

368. sz. kérdés. Szíves utasítást kérek arra, hogy kapálásra szánt repezét minő sorokozással legcélszerűbb vetni, mily stádiumban és hogy kapálandó és milyen kapák használandók hozzá a legcélszerűbben. J. M.

369. sz. kérdés. A takarmányrépa termeléséhez ajánlott kén-savas ammóniakból mennyi veendő elég kötött talajon kat. holdanként és vetés előtt vagy utána a sorokba szórandó-e el? G. L.

370. sz. kérdés. A lépfene (antrax) ellen mikor legjobb a birkát ojtani: bárány vagy későbbi korában? Továbbá elég-e az, ha egyszer ojtódik, például bárány korában vagy pedig minden évben ismételni kell az ojtást? Mely testrészen szokták ojtani? Minők az ojtási eredmények? Egy 3000 darabból álló falka beajtása mennyibe kerül? Nagymajor. K. J.

Feleletek.

Használható-e vetőmagnak szintvesztett buza? (Felelet a 363 sz. kérdésre.) A megpuhult és később megkeményedett buza használható vetőmagul, mert ha színét elveszíté is, ezen tulajdonsága nem öröklődik át, egy része a magnak azonban a kiesirázás folytán csiraképességét elveszítette, s ezért a magból a rendesen többet kell vetni. Célszerű lesz ezért csirázási próbát tenni olyformán, hogy kiolvas 3—400 szemet s ezt szárával tányérokban itatóspapíros közé rakni, ezt pedig folyton nedvesen tartani s megszámlálni, hány mag csirázik ki. A hibátlan buzának csirázóképessége 95—100%, már most a tapasztalt csirázási képesség után ki lehet számítani, mennyivel kell többet vetni a rendesen. Cs. S.

Szuperfoszfát trágyázás buza alá. (Felelet a 364 sz. kérdésre.) A szuperfoszfát alkalmazását feltétlenül ajánlhatjuk a jelen esetben, mert az előző gabona a talaj könnyen oldódó foszforsavát igénybe vette s így kevés marad a buzának, mely pedig azt nagyon is megkívánja. Valószínű azonban, hogy a buza nitrogénből se kap eleget, a miért is, ha tavasszal a bokrosodás gyenge volna. célszerű lesz 50—60 kg. chilisalétromot adni fejtágyául. Cs. S.

Szuperfoszfát trágyázás rozs alá. (Felelet a 365. sz. kérdésre.) A jelen esetben a szuperfoszfát alkalmazása szintén helyén való leendő, mert a baltaczim, mint nitrogéngyűjtő növény, növeli a talaj nitrogénkészletét, az állótrágyával pedig aránylag több nitrogént, mint foszforsavat hozunk a talajba, minek folytán a nitrogén a foszforsavhoz viszonyítva tulsúlyban leendő s teljes hatását csakis úgy érvényesítheti, ha a hiányzó foszforsavat pótoljuk. Cs. S.

Elárasztott répa kiszedése. (Felelet a 366. sz. kérdésre.) A répát vízből kiszedni már azért se ajánljuk, mert a kiszedési költség nagyobb volna, mint a mennyit ér a répa, mert azt mind kézben kellene kihordatni és a bevermelés előtt tisztára mosatni. Ha pedig a víz már eltűnt volna, a szedéssel várni kell a talaj megszikkadásáig, különben hosszú időre elrontjuk a talajt. Ha azon ideig, a míg a talaj megszikkad, a répa nem megy tönkre, a kiszedést azonnal meg kell kezdeni s a répát felaprítva besavanyítani, mert egyébként nem áll el. Cs. S.

Gyeptöréses rétn egyengetése. (Felelet a 367. sz. kérdésre.) Ha a rétet tényleg jó minőségű növények alkotják, a vad mohar azonban nem tartozik ezek közé, akkor a fe-

lület egyengetését a Laake-féle rétboronával lehet eszközölni, oly formán, hogy ha eső után megporhanyult a talaj, szeptember hóban a szántásra keresztben kétszer megboronáltatik, ugyanezen munka kitavasodáskor megismétlendő. Cs. S.

A rezeze kapálása. (Felelet a 368. sz. kérdésre.) A kapálásra szánt repezét legcélszerűbb 45—50 cm. sorokozásban vetni. A rezeze ápolása kapálás és töltögetés, vagy pedig kétszeri kapálás, az előbbi azonban jobb. Az első kapálás akkor végzendő el, midőn a rezeze az első két levelét (a csiralevelek után) kihajtotta, különben e tekintetben határoz a talaj porhonyossága és a gyomosodás, ha a talajt a sebes eső megtömi, a gyomok korán ellepik, kapálni kell, midőn a sorok láthatók, ez esetben később megegyszer kell kapálni. Sok gazda a töltögetést igen szükséges, sőt elengedhetetlen munkának tartja. Töltögetni lehet ősszel és tavasszal. Az őszi töltögetésnél felette óvatosságnak kell lenni, mert ha korán és erősen töltögetünk, könnyen felnyakasodik a rezeze, ezért legjobb eljárás késő ősszel, midőn már a hűvös időben beszünik a rezeze növekedése, sekélyen töltögetni és a jövő év tavaszán újból erősebben töltögetni, az nem baj, hogy az első levelek földdel fedetnek, a feltöltött rezeze erőteljesebb növekedése ezt hamar helyrehozza. Kapálásra a közönséges lókapák és töltögetőekéek használhatók. Cs. S.

Mütrágyák takarmányrépa alá. (Felelet a 369. számú kérdésre.) Azon kérdésre, hogy valamely mütrágyából mennyi alkalmazandó, egészen határozott feleletet a viszonyok közelebbi ismerete nélkül adni nem lehet, mert e tekintetben sokat határoz a talaj tápanyagkészlete. Kén-savas ammóniak egymagában csak kivételesen fog terméstöbbletet eredményezni, miután ezzel csak nitrogént pótolunk, a répa alá rendszerint nitrogén és foszfortrágyát együtt szokás alkalmazni. A nitrogéntrágya, eltekintve az állótrágyától, chilisalétrom és kén-savas ammóniak alakjában adható meg, ez utóbbi azonban csak akkor alkalmazható sikerrel, ha a talaj nem tulságosan kötött és nem mészszegény, mert az ammóniaknak előbb át kell alakulni salétromsavvá s csak akkor vehetik fel a növények, mészszegény és nagyon kötött talajban ez nagyon lassan megy végbe s ezért hatása esekély marad. A kén-savas ammóniak 20—21, a chilisalétrom 15—16, százalék nitrogént tartalmaz, e szerint 100 kg. chilisalétromnak 75 kg. kén-savas ammóniak felel meg s miután nagy átlagban egy kat. holdra 100 kg. chilisalétrom számítható a répa alá, a kén-savas ammóniakból tulajdonképpen 75 kg. szükségesletnek, miután azonban az utóbbi nitrogénjét nem képesek a növények oly mértékben értékesíteni, mint a salétromét, mert az ammóniaknak salétrommá való átalakulásánál a nitrogén egy része szabad nitrogénné lesz és elillanik, ezért 100 kg. chilisalétromnak 80—85 kg. kén-savas ammóniak felel meg. Cs. S.

Védőojtás a lépfene (antrax) ellen. (Felelet a 370. sz. kérdésre.) A lépfene ellen a juhokat az egyéves kor körül, esetleg idősebb korban is, mindenesetre azonban az elválasztás után ajánlatos ojtani. A sok ezerre menő tapasztalatok szerint általában elegendő az állatokat csak egyszer életükben beajtani, mindazonáltal megtörténik kivételesen, hogy az ojtás nyújtotta immunitás nem érvényesül ilyen hosszú ideig, hanem az ojtott állatok később mégis megbetegsznek lépfenében. Ha ez a kivételes eset beáll, vagyis ha az ojtott állományban később, pl. 1—2 év múlva a betegség jelentkezik, akkor ajánlatos az ojtást haldék nélkül ismételni. Az ojtásra a legkedvezőbb idő a tavasz, a nyári meleg beállta előtt. Az ojtást csak állatorvos végezheti (1894. évi 13,781. sz. m. rend). Az eredmények általában igen kedvezők; (a részletes adatokat évenként az Allatgyógyászati Évkönyv közli). Az adott esetben az eredmény ezen nagy számból levont átlagon

felül vagy alul lehet és a kielégítő eredményt nem lehet előre biztosítani, mert egyik-másik, igaz, hogy csak nagyon ritka esetben, az eredmény kedvezőtlen volt. Ezt a, habár éppen nem is valószínű eshetőséget számba kell venni, különben pedig a védőojtás igénybevétele akkor ajánlható, ha a lépfene miatt, a megelőző évek tapasztalatai és a helyi viszonyok szerint várható veszteség értéke az ojtás költségét meghaladja. 3000 juhok kétszeri beajtása egy helyen, az ojtóanyag árán (270 frt) és az utiköltségen, illetőleg fuvaron kívül 76 frtba kerül. —y—

VEGYESEK.

Mai számunk tartalma:

	Oldal
Felhívás a gazdaközönséghez. — Szőlészeti tanulmányut. — Pályázati felhívás.	1181
A főváros élelmezése és a vásárcsarnokok. <i>Buday Barna.</i>	1181
Az 1895-ik évi mezőgazdasági statisztikai összeírás főbb eredményeinek vázlatos ismertetése.	1183
Országos sörárpávásár Pozsonyban.	1186
Gazdasági növénytan.	
A csirázóképességüket gyorsan elvesztő magvak szállítása.	1184
Árpaesavázás Kühn módszere szerint.	1184
Állategészségügy.	
Porcosan.	1184
Lótenyésztés.	
Lógondozók tanfolyama. <i>Monostori K.</i>	1185
Gazdasági ipar.	
Kisérletek rosszul csirázó árpákkal és módszerek a csirázóképesség javítására.	1185
Irodalom.	
A czukorrépa apró kártevői.	118
Levélzsekrény.	1188
Vegyések.	1189
Kereskedelem, tőzsde.	1191
Budapesti gabonatőzsde. — Szeszület. — A központi vásárcsarnok árjegyzése a nagyban (en gros) eladott élelmiszerek árairól. — Állatvásárok: Budapesti szurómarhavásár. — Bécsi vágómarhavásár. — Bécsi szurómarhavásár. — Bécsi sertésvásár. — Bécsi juhvásár. — Párisi juhvásár.	1192

Személyi hír. *Jeszenszky Pál* az OMGE. titkára nyári szabadságáról visszaérkezvén, hivatalos működését ismét megkezdte.

Kinevezés. A kereskedelemügyi miniszter *Jeszenszky Pált* az OMGE. titkárát az 1900. évi párisi nemzetközi kiállítás mezőgazdasági csoport bizottságának tagjává nevezte ki.

Eljegyzés. *Glos Barna* a Magyar Mezőgazdák Szövetkezetének elnöke és főpenztárnoka eljegyezte *Máriássy Anna* kisasszonyt, *Máriássy Géza* berzetei földbirtokos leányát.

Sörárpa kiállítás. Az OMGE. által szeptember hó 20—30-ig a „Köztelek” palota helyiségeiben rendezendő országos sörárpa kiállításra ez ideig még kevés minta érkezett be, aminek okát abban kell keresnünk, hogy a folyton tartó esőzések a cesplési munkálatokat hátráltatták. Ezen okra való tekintettel a sörárpa kiállítás megtartásának idejét a rendező bizottság elnapolta s az október hó 1-től 10-ig fog megtartatni. Ezzel kapcsolatban az árpa minták beküldésének határideje is szeptember hó 15-ig hosszabbított meg.

Szőlészeti tanulmányut. Az OMGE. által szeptember hó 11-től 20-ig rendezendő szőlészeti tanulmányutra részvételüket eddig a következők jelentették be: *Haidekker József* Ercsi, *Csaba* gőztéglagyár társaság 2 személy, *Elter János* Temesvár, *Willinger Márton* Zomba, *Zsedényi Ottó* Rónaszék (Mármarosm.), *Fejér Zsigmond M.* Sziget, *Rosconi Lipót* Budapest, II. Csalogány-u. 53., *Mayer Ferencz* Andor, Tolna-Kéty, *Szabó Lajos* Zala-Csány, ifj. *Flaschits József* B.-Mágozs, *Aigner Sándor* Zircz, *Vihje Miklós* Német-Csanád, *Jankovits József* Pécs, *Lelbach Keresztély* Pa-Duboka u. p. Bajsa, *Rácz Sándor* Budapest, *Schik Emil* Szaniszló,

Trünger Vilmos Lengyel, *Szomodiss Viktor* Alsó-Lendva, *Kovácsy Zsigmond* Tállya, *Balási József* Ér-Körtvélyes, *Brenzl János* Tomaj-Kunhegyes, *Székelyhidy Viktor* g. e. titkár Nagy-Enyed, *Molnár Lajos* Nagyvárád (Magyar Agrár- és Járadékbank ker. bizt.), *Scaizer Aladár* Tasnád, *Wolf Izidor* Pogányvárhegy u. p. Dióskál (Zalam.), *Horváth Mihály* B.-Füred, *Visontai Henrik* Gyöngyös, *Székely György* püsp. erdőmester, *Beresényi Gyula* Keszthely, *Frankl Mihály* Pta-Felső-Vány, Pest-Taksony, *Déghy Máttyás* Délegyháza, Bugyi, Pestm., *Kirschmann Károly* urad. igazg. Margita, *Babarczy József* gazd. int. Szeged, Török-u. 5. sz., *Söpping Endre* Székelyhid, *Morway Ferencz* főszolgabíró Margita, *Resch József* szőlőbirt. Bács, *Szarka Mihály* Nyársapáton u. p. Nagy-Körös, *Róth Mihály* Medgyes, *Binder Frigyes* Medgyes, *Wagner Ernő* Budapest, V. Báthory-u. 18., *Szártózy Dezső* Hosszapályi, *Engelbrecht Károly* szől. és bor. főfelügyelő, dr. *Drucker Jenő* a „Borászati Lapok” szerk., *Rubinek Gyula* OMGE. ügyv. titkára.

A mezőgazdasági állapot s a buza ára. Az idei gabona terméshozamát a földmivélésügyi miniszter legutóbb kiadott jelentése alapján ma már véglegesen meg lehet állapítani. A folyó évben learattak 5.129.569 kat. holdon búzát, 1.713.036 kat. holdon rozst, 1.562.817 kat. holdon árpat és 1.483.092 kat. holdon zabot. Országos átlagban termelt mintegy 24.47 millió q. buza 9.63 millió q. rozs, 9 millió q. árpa, 8.5 millió q. zab. Ugy a már learatott gabonaművekben, mint a kukoriczatermesben nagy károkat okoztak a nyári viharok és árvizek, ugyazint a répfélék is nagy károkat szenvedtek. Czukorrépából közepes termésre van kilátás: a burgonya terméshozama országos átlagban kis közepes és főként a felvidéki részeken a penészbetegség okozott jelentékeny károkat. Takarmányművekből kevés kivétellel kielégítő termés várható. A szőlőkben a peronospora és más elősdiok okoznak nagy kárt, daczára a védekezésnek. Egyes vidékeken, hol kevésbé szenvedtek a szőlők, a terméskilátások kielégítőek itt-ott egészben jők. Vihar és jég-esők szörványosan meglehetősen nagy kárt okoztak. Gyümölcstermés gyengén sikerült. A földmivélésügyi miniszter utolsó jelentése tehát igazat adott azoknak, akik az előző jelentések becsléseit túlvérmeseknek tartották és a terményföldszében a hausse irányzatnak új lökést adott. Az áralakulásban tehát még folyton emelkedés várható, annál inkább, mert azt hiszik, hogy a tényleges terméseredmény még mindig jóval alól marad a becslésen. Ehez járul az is, hogy a legutóbbi héten Amerika bushelénként 10 centssel, Anglia quarterénként 4 shillinggel, Hollandia quarterénként 4 frittal, Németország tonnánként 8 márkával és Franciaország métermázsánként 2—3 frankkal emelte föl az árakat és Párisban a buza ára meghaladta a 30 frankot. Az Egyesült Államokban a látható készlet éppen félakkora, mint tavaly ilyenkor volt. Mindent egybevetve az áremelkedés az egész világ terméseredményében mindinkább szilárdabb megokolást nyer. Immár terjedni kezd az a hiedelem is, hogy Magyarország ez évben kilépett a búzát exportáló államok közül, sőt behozatalra fog szorulni. Ez a feltevés csak a találgatás értékével bír ugyan, mindenesetre figyelmet azonban arra, hogy saját vetőmagszükségletünk fedezetéről is jó lesz gondoskodni. Kiválóan szükségesnek és helyesnek tartjuk e szerint a földmivélésügyi miniszternek részben már eddig is foganatosított intézkedéseit, melyekkel oda igyekszik hatni, hogy a legjobban sujtott kisczúrák részére olcsó és jó vetőmag kellő mennyiségben biztosítva legyen.

Tenyészállatkiállítás- és vásár Kolozsvárott. Az Erdélyi Gazdasági Egylet a földmivélésügyi miniszter támogatásával Kolozsvárt, 1897. augusztus hó 28., 29., 30 és 31-én, használati lóvásárral és díjazással egybekötött tenyészállatkiállítást és tenyészállatvásárt rendez.

A kiállítás napirendje: augusztus 28 án reggel 7 órától a bíráló bizottságok működése és a bírálat eredményének kifüggesztése, d. u. 4—7 óráig zene, 5—6 óráig fogatok jártatása. Augusztus 29-én délelőtt 10 órakor a használati lovak bírálat. Augusztus 30-án délelőtt 10—12 óráig a díjazott állatok elővezetése; ugyanakkor és délután tenyészállatvásár és a bejelentett állatok árverezése. Augusztus 31-én d. e. 10 órakor a díjak ünnepélyes kiosztása; egész nap vásár és árverezés. A kiállítás megnyitástik 1897. augusztus 28-án reggel 9 órakor s tart augusztus 31-én este 6 óráig és ezen időn belül naponta reggel 9 órától esti 7 óráig a látogatók részére nyitva áll. Ezen kiállítás alatt folyik le a kolozsvári országos vásár, és pedig augusztus 29-én lóvásár, 30-án és 31-én baromvásár. **A kiállítás beosztása és jutalmai:** 1. A kiállítás célja kizárólag az erdélyi állattenyésztés fejlesztése és emelése lévén, ennélfogva csakis a régi Erdélyben (tehát a volt u. n. kapcsolt részeket is ideértve) született állatok lesznek arany- vagy pénzdíjjal jutalmazhatók. Kivételek e tekintetben csakis a ló osztálynak „B) Nem telivér lovak”-hoz sorozható lovak; megkívánatik azonban ezeknél is, hogy az illető erdélyi kiállítónak legalább egy év óta bóna fide tulajdonában legyenek. 2. Másutt tenyésztett állatok ugyan szintén bemutatathatók, de csakis dícséző oklevelet nyerhetnek. 3. A díjak két kategóriára oszlanak; aranydíj (koronában) főleg nagyobb birtokosok részére és pénzdíj (bankjegyekben) kizárólag kisebb birtokosok részére. Kisebb birtokosok alatt értetnek azok, kiknek birtokuk 50 holdat meg nem halad: azonkívül ide számítanak a gazdatisztek, lelkészek, tanítók és körjegyzők is. Ha a kisebb birtokosnak arra való állatja van, akkor az a kitűzött aranydíjakra is versenyezhet, de nem megfordítva. A díjkiosztás következőleg van megállapítva. 1. **Lovaknál.** Erdélyben született angol telivér lovakra összes díjak 750 korona. Nem telivér lovakra 3200 korona. 2. **Szarvasmarhánál.** a) Erdélyi magyar szarvasmarhára 2770 korona. Erdélyi hegyi barna és riska bikák, tehének és üszök díjazására = 80 korona. Ezenkívül külön díjakra mintegy 1000 korona tűzött ki. A tenyészállatkiállítással kapcsolatosan, **vásárral összekötött használati ló-díjazás is tartatik.** Cél: A használati lovak értékesítésének előmozdítása s a jobb anyagnak, a használatra való tekintettel, ivar-különbség nélküli díjazása által, serkentőleg hatni minél több, a különböző szükségleteknek megfelelő jó ló előállítására. E díjakra csak a régi Erdélyben (a volt u. n. kapcsolt részeket is ideértve) született és nevelt lovak pályázhatnak és nyerhetnek jutalmat. Állami adományokból a következő díjak osztatnak ki: fogatok részére = 1200 kor. Páripák részére = 700 kor. E versenynél a ló-osztály juryje a lovak származásának és ivarának figyelmen kívül hagyásával csupán a használatra való tekintettel ítél. **A bejelentések 1897. évi július hó 15-től augusztus hó 20-ig** bezárólag fogadtatnak el. Minden bejelentett darab ló után, akár befogva, akár nyereg alatt mutatattik be, fizetendő a bejelentés alkalmával a kiállítási szakosztály pénztárába 2 forint. Részletes felvilágosítással és tervezettel készséggel szolgál az Erdélyi Gazdasági Egylet titkárja (Kolozsvárott.)

A keszthelyi magyar királyi gazdasági tanintézetre a beiratások az 1897—8. tanévre október 1—8. tartanak, azontul október 20-áig a tanári testület, október 31-éig pedig a földmivélésügyi miniszter engedélyével lehet beiratkozni. A felvételnél megkívánatik: a gimnázium vagy reáliskola VI. osztályának sikeres vagy a polgári iskola V. osztályának általános jó osztályzattal való elvégzéséről s tizenhatodik életévéről szóló bizonyítvány. A második tanévre miniszteri engedéllyel felvétetnek azok, kik a gimnáziumot, reáliskolát vagy kereskedelmi akadémiát erettségi vizsgával végezték s egy évi gazdasági gyakorlatukat hiteles bizonyít-

vánnyal igazolják. A tandíj félévénként 20 forint, olvasótermi díj 2 forint. Szegénysorsu és jó előmenetelű hallgatók a tandíj fizetése alól felmenthetők. Bővebb felvilágosítást nyújt a tanintézet igazgatója utján megszerezhető értesítő.

Tenyészállat kiállítás. A biharmegyei gazdasági egyesület f. évi október hó 3-án Bihar-Diószegen tenyészállat kiállítást rendez, melynek célja kizárólag a biharmegyei ló és szarvasmarha tenyésztésnek fejlesztése. Pénzdíjat csak kisbirtokos nyerhet, nagybirtokosok s gazdatisztek állatjai dísz és dícséző oklevéllel tüntetnek ki. Bejelentések a kiállításra f. évi szeptember hó 30-ig a községi előjárásághoz B.-Diószegre vagy az egylet titkári hivatalához Nagyváradra intézendők. Bővebb felvilágosításokkal az utóbb nevezett hivatal szolgál.

Magyar gazdasági gépek Romániában. A krajovai osztr.-magy. konzulátusi hivatal július havi jelentésében a magyar gyártmányú gözseséplőgépekkel tett kísérletekről a következőket közli: Az ezen konzulátusi kerületben évenként vett gözseséplőkészletek átlagos száma 70 volt, míg az idei rendkívül rossz esztendőben csak 16 készlet lett beszerezve. A behozott készletek közt ez évben először egy, a magyar gazdasági gépgyár részvénytársulat gyártmányát képező gözseséplőkészlet is volt, melynek munkaképessége ugy mennyiség, mint minőségre nézve sokkal jobban kielégítette a gazdaközönséget, mint az angol gyártmányoké. Ezen Romániában először behozott magyar gyártmányú gépek minden tekintetben nemcsak kifogástalanul, hanem valóban kitűnően dolgoznak, többet végeznek, mint az angol gépek, szemet a szalmában nem hagynak és az elcsépeelt gabona sokkal jobban megtisztítva kerül a zsákokba, mint az angol gépeknél. Különös előnye e gépnek többek között az is, hogy vasrámba vannak építve, míg az angol gépek farámával vannak ellátva s így az időviszontagságainak kitéve, eredeti állásukat könnyen elveszítik, tágulnak vagy szorulnak s ezáltal gyakori tengelysurlódások és szabálytalan üzemmenet áll elő. Kívánatos volna, hogy ezen a magyar gépipart annyira dícséző eredmények után a magyar gyáraknak részvétele a szállításokban élénkebbé váljék. Valamivel kedvezőbb volt a behozatal a gabonatisztítógépekben, melyekből összesen körülbelül 300 drb kelt el.

Tej-, valamint üresen visszatérő tejes edények közvetlen díjszámítása. Drahócz megállóhelyről Bécsbe gyorsárúként szállítandó tej, valamint a megfordított irányban visszaszállítandó tejes edények után 202, illetve 161 filléryi közvetlen díjtétel lett engedélyezve. A küldemények hivatalos súlyának megállapítása Bécsben történik, a tejküldemények feladása, illetve a kiváltás Kosztolányban eszközöltetik.

A Tejkereskedők Egyesülete mint Ipartársulat szövetkezve a „Központi tejcsarnok”-kal és „Gazdák Tejegyesületével” a tejkereskedelem szokványainak megállapítása a produkezió rendszeresítése és általában a tejjgazdaság és kereskedelem fellendítése tárgyában f. hó 29-ikén — vasárnap — d. e. 9 órakor a „Köztelek” nagytermében értekezletet tart. Ez értekezleten az elnökség az érdeklődő termelőket szívesen látja.

Botgyár Magyarországon. A diósgyőri kincstári uradalom erdeiben azok a fanemek, amelyek bot-, nap- és esőernyőnyél és fogantyú, valamint más kisebb esztergályos áruk előállítására legalkalmasabbak, igen nagy mennyiségben fordulnak elő. E fanemek kihasználását a földmivélésügyi miniszter nyílt árverés útján azzal a kikötéssel bocsátotta áruba, hogy a vásárló a termelt nyersanyag feldolgozására Magyarország területén köteles lesz azonnal botgyárat felállítani. Az új faiparvállalat létesülése már a legközelebbi időre várható. Tekintve, hogy a statisztikai adatok szerint botok és meggyfa-szarak gyűjtőczim alá foglalt árukban az 1886—1895. közti tíz év

alatt behozatalunk 96,530 frtra és ezzel szemben kivitelünk 416,435 frtrn rugott, a földmívelési miniszter közreműködése mellett létesítendő új iparvállalat közgazdasági szempontból is igen fontos.

KERESKEDELEM, TÖZSDE.

Budapesti gabonatözsde.

Magán eladási jelentések:

Eladott: Balassa-Gyarmaton aug. 20-én 100 q 78 kg.-os buza, a 12 frt.
 Aszódon aug. hó 14-én 200 q 79.5 kg.-os buza a 11 frt 60 kr.
 Kalocsán helyben átvéve, augusztus 19-én: buza 500 q 74 kg.-os a 12 frt, rozs 1000 q 73 kg.-os a 8 frt, zab 300 q 42 kg.-os a 6 frt.
 Mocsoládon 10 vagon árpa q-kint a 8 frt 25 kr.
 A Kegyesrend dörgicssei árpa 9 frt 50 kron adatott el.

(Guttman és Wahl budapesti terménybizományi cég jelentése.)

Budapest, 1897. augusztus 21.

Az időjárás a hét folyamán tartósan kedvező maradt. Az idő derült és száraz volt és a cséplési munkálatok így szakadatlanul voltak folytathatók. Csúpnán a hét végével bekövetkezett helyi zivatarokra lett az idő hűvösebb. A cséplési eredmények sajnos, mindinkább kedvezőtlenek és nem tudunk, ha a hiányt a múlt évhez képest átlagosan 25-35%-ra tesszük. Egyes vidékeken a különböző 50% és a termés oly gyenge, mint azt nálunk évtizedek óta nem tapasztaltuk. A vizálás továbbra is csökken.

A mi a külföldi piacok üzletmenetét illeti, ugy azok tovább is mozgalmassak és az árak élénk kereslet mellett majd mindenütt rohamosan emelkednek. Különösen Amerika jelentett rendkívüli emelkedéseket, mert a kereslet európai számlára állandóan nagy és a hozatalok arva nem állanak arányban. Az Egyesült-Államok több vidékein az időjárás sem volt kedvező és így a kínálatot is csökkentette. Franciaország teljes mérvben csatlakozott eme ármozgalomhoz. A terméseredmény ott tudvaleg nagyon gyenge, úgy, hogy az idegen buza behozatalára kivétel várnak megszüntetését javasolják és minthogy a készletek korlátozottak, a fogyasztás kétségesen adta meg a tulajdonosok tetemesen felemelt követeléseit. Németország, Belgium, Németalföld és a Svájc ugyancsak élénk üzletet jelentettek gyorsan emelkedő árak mellett, csúpnán Anglia maradt tényleg csendes, bár a hét végével itt is 1/2 krnyi árjavulás következett be.

Nálunk a hangulat tartósan szilárd volt és bár a forgalom kezdetben kínálat híján csak korlátozott maradt, később rohamosan emelkedés következett be, melynek kenyérmagvak, úgymint takarmányzickek nagyobb-mérvű emelkedést tüntettek fel.

Az üzleti hét részleteiről következőket jelenthetjük.

Buza gyengén volt kinalva, a kereslet azonban mindvégig élénk maradt. A hozatalok a vidéki piacokon is nagyon gyengék és minthogy a malmokat egyrészt jobb belső lisztkereslet, másrészt mérsékelt buzakészletek bevásárlásokra ösztönözték, kénytelenek voltak a tulajdonosok fokozatosan felemelt követeléseit megadni. A forgalom mindazonáltal korlátozott maradt és csúpnán a hét vége felé 6-tól nagyobb arányt, amikor is tetemes buzajánlatok érkeztek, ami azonban nem csak hogy a további árfejlődést nem gátolta meg, hanem rendkívül jó vételkedv mellett az árak további rohamos emelkedését hozta magával. A múlt héthez képest az árjavulás ca 85 krt tesz ki, a hozatalok 79,000 mm., a forgalom nagyjából szállítási árú 150,000 mm. rug.

Rozs csak nehézkiesen fejlődött. A kínálat gyenge ugyan, a vételkedv azonban szintén korlátozott, bár a helyi fogyasztás és az export is vásárolt. A hét vége felé a hangulat nagyon szilárdra fordult, az árak emelkedtek lettek és minőség szerint helyben és Budapest paritásában a kezdetben fizetett 8.50-65 frt ellenében 8.90 frt pr. Cassa volt elérhető. Szállítási célokra szintén néhány kisebb tétel kelt el.

Árpa (takarmány és hántolási célokra) változatlan. A kínálat gyenge és így a forgalom is korlátozott. A vételen nagyjából hízalók vettek részt, gyárosok inkább tartózkodóak. Kőbányán 6.80-85 frt, helyben 6.70 frt fizettek. Gyengébb fajták 6.20-40 frt között jegyeznek. Állomásokon átvéve a héten alábbhagyott; a tulajdonosok azonban vagy semmilyen, vagy csak csekély engedményekre hajlandók. Az árak így a múlt héthez alig változtak és a déli valamint a buda-pécsi vonalon közönséges mercantil árúért 6.75-7.25 frt, jobb fajtákért 7.50-8.25 frt, finom árúért 9.25 frt volt elérhető. Tiszavidéki árú jó minőségekben 7.-7.25 frt ér el állomásokon átvéve.

Zab jobban volt kinalva, a kereslet azonban továbbra is jó és az árak így szilárdan tartottak. Szin és tisztaság szerint 6.10-6.50 frt értelt el helyben.

Tengeri a hét kezdetével 4.90-95 kr, később az emelkedő határidő árakal 5.10-5.12 1/2 frton, vagonba téve volt forgalomba. Tiszavidéki állomásokon a belsődi ogyasztás céljaira a helybeli árakat fizették.

Olajmagvak: Káposztarepczét továbbra is csúpnán hazai olajgyárosaink vásárolnak, az export teljesen tétlen. Minőség szerint 12.80-13 frt fizettek helyben. Aaug-szeptemberi káposztarepczét 12.30-12.15 frt között kötötték és 12.15-25 frton zárul. Gomborka kb. 10 frt, vadrepcze kb. 5 frton jegyez.

Hüvelyesek. Bab továbbra is jó keresletre talál, a forgalom azonban korlátozott maradt. Az árak némileg javultak és ó áruban gömbölyű bab 6.50 frt, barna bab 6.25-6.75 frt, tarka bab 5-5.25 frton, törpe bab 7.50 frton jegyez. Új babban ab Baja-Zombor 8.50 frt, törpe babért Félégyházán 9 forintot fizettek. Köles 5.25 frtolt jegyez helyben.

Heremagvak. E cikkekben csak elvéve fordulnak elő apróbb eladások és fizetnek löheréért 33-36 frtot, luczernáért 32-35 frtot, muharmagért 5-5.25 frtot, baltaczimért 10-12 frtot.

Napi jelentés 1897. augusztus 24.

Készbuza ma jól volt kinalva, a malmok azonban csak vontatottan akartak venni és árengedményt követeltek. Az irány teljesen ellanyhult és 10,000 mm. 30-40 krig olcsóbb árak mellett adatott el.

Eladott:

Tiszavidéki:	100 mm. 78 kg. a 13-13-13	3 óra
	200 " 77 " " 13-13-13	" 3 óra
	100 " 77 " " 12.90-12.90-12.90	" 3 óra
	100 " 76 " " 13-13-13	" "
	100 mm. 76 " " 12.90-12.90-12.90	frt "
	100 " 76 " " 12.90-12.90-12.90	" "
	100 " 76 " " 12.75-12.75-12.75	" "
	100 " 76 " " 12.95-12.95-12.95	" "
	100 " 75 " " 12.80-12.80-12.80	" "
	100 " 75 " " 12.80-12.80-12.80	" "
	100 " 75 " " 12.80-12.80-12.80	" "
Pestvidéki:	100 " 78 " " 13-13-13	3 óra
	100 " 77 " " 13-13-13	" "
	100 " 77 " " 12.85-12.85-12.85	" "
	100 " 77 " " 12.70-12.70-12.70	sárga
	300 mm. 76 " " 12.50-12.50-12.50	3 óra
	200 " 76 " " 12.60-12.60-12.60	" "
	100 " 76 " " 12.60-12.60-12.60	" "
	300 " 76 " " 12.45-12.45-12.45	vegyül
	100 " 75 " " 12.70-12.70-12.70	3 óra
	100 " 74 " " 12.20-12.20-12.20	" "
Fehérmegyei:	100 " 78 " " 13-13-13	" "
	250 " 78 " " 13-13-13	3 óra
	200 " 77 " " 12.90-12.90-12.90	" "
	1000 " 74 " " 12.50-12.50-12.50	" "
F-Tiszai:	200 " 75 " " 12.65-12.65-12.65	" "

Készrozsz lanya volt és az árak kb. 25 krral estek, jó rozs 8.90 frt pesti paritással kelt el. Arpa bágyadtabb.

Tengeri szintén gyengébb.

Zab tartott.

Határidők lanya Newyorkra, és erős realizálásokra lanyhán indultak, és különböző fluktációk után tartottan zárulnak.

Következő kitések történetek.

	Kötelett.	Déli zárlat.
Őszi buza	12.38-12.20-12-12.30-12.22	12.23-24
Tavaszi buza	12.24-12.06-11.86-12.16-12.09	12.09-10
Őszi rozs	9.02-8.86-9.04	9.04-05
Szept. tengeri	5.25-5.20-5.37	5.37-38
Új tengeri	5.97-5.86-6.02	6.02-03
Őszi zab	6.15-6.04-6.10	6.10-11
Aug.-szept. repce.	13.20-13.20-13.20	13.20-25

Szeszüzlet.

Szesz. (Goldfinger Gábor szeszgyári főtisztviselő tudósítása.)

A szeszárak a hét elején változatlanul szilárdan a múlt heti zárlatjegyzés szerint zárulnak. Finomított szesz iránt még igen élénk az érdeklődés és úgy budapesti, valamint vidéki fogyasztók részéről nagyban érkeznek a rendelések és több tétel 55-55.13 frton kelt el. Élesztőszeszben az irányzat igen szilárd és az ár 50 krral emelkedett.

Mezőgazdasági szeszgyárak által kontingens nyersszesz e hétnék elején gyéren volt kinalva és 17-17.25 frton kelt el azonnali szállítással.

A kontingens nyersszesz ára Budapesten 17.25-17.75 frt.

Bécsi jegyzés 18-18.10 frt kontingens nyersszeszért.

Prágai jegyzés 53-53.13 frt adózott burgonyaszeszt.

Trieszti jegyzés 8.75-9- frt hektoliterenként 90% magyar kiviteli szeszért.

A kivétel 102 q finomított szeszt vásárolt.

Vidéki szeszgyárak közül: Arad, Kenyérmező, Győr, Lugos, Losonc 25, a többiek 38-50 krral drágábban zárulnak.

Budapesti zárlatárak e héten: Finomított szesz 55.-55.13 frt, élesztőszesz 54.50-54.63 frt, nyersszesz adózva 53.88-54- frt, nyersszesz adózatlan 13.-13.25 frt, denaturált szesz 17.50-18.- frt. Kontingens nyersszesz -.-.-.-.-.

Az árak 10,000 literfokonként hordó nélkül budapesti vasútállomáshoz szállítva készpénzfizetés mellett értendők.

Vetőmagvak. (Mauthner Ödön tudósítása.)
 Löhere. Mult heti tudósításunk óta állandóan száraz, tulmeleg időjárásunk van, úgy, hogy hazánk több vidékén az elsüléstől tartanak. Dél-Franciaországból új termést már mintáznak, ezen minták után indulva, szép violaszínű a mag, nem vöröses.

Luczerna. Nem nagy termést várnak nálunk, ellenben a Franciaországból érkező tudósítások folytatólagosan kedvezők.

A központi vásárcsarnok árjegyzése nagyban (en gros) eladott élelmiczikké arairól.

Magyar gazdák vásárcsarnok ellátó szövetkeztének jelentése 1897. augusztus hó 24-ről. A gyümölcs-forgalom folytonos emelkedése mellett főképp dinnye-küldemények érkeznek tömegesen és e cikkekben ma annyira el van árasztva minden piac, hogy csak nagy árengedményekkel helyezhetők el a nagy készletek. Korán érő Madelaine szőlő is mind sűrűbben érkezik mely - tekintve gyengébb minőségét - ma 38 krért kel. Oporto 30-35 kr kilója.

Vad kielégítő mennyiségben van a piacon, fogoly páronkint 80-90 kr. Oz kilója 60 kr, nyul darabja 1.20-1.40 frt.

Burgonyaárak kevéssel emelkedtek, rózsá burgonya 2-2.20 frt jegyez.

Tojás árak estek, nagy ládánkint 25 frtért áruljuk. Vaj- és húszlet egyformán csendes.

(A székesfővárosi vásárcsarnok-igazgatóság jelentése. Budapest, 1897. aug. 23-én.)

Hus. Marhahus hátulja I. oszt. 1 q frt 51-55, II. oszt. 48-52, III. oszt. 42-47, eleje I. oszt. 46-48, II. oszt. 42-47, III. oszt. 38-45, borjúhús hátulja I. oszt. 56-64, II. oszt. 46-60, eleje I. oszt. 44-56, II. oszt. 35-40, birkahús hátulja I. oszt. 36-44, II. oszt. 34-40, eleje I. oszt. 34-40, II. oszt. 32-36, bárány kifejtve 1 db -.-.-, bõrben -.-.-, sertésus magyar szalonnával elsőrendű 1 q 53.0-53, vidéki -.-.-, szalonna nélkül elsőrendű 55-55, vidéki -.-.-, sertésus pörkölt -.-.-, sertésus szerb szalonnával -.-.-, szalonna nélkül -.-.-, sertésus füstölt magyar 60-64, idegen (vidéki) -.-.-, sonka nyers 1 kg. 72-80, füstölt belf. csonttal -.-.-, csont nélkül 0.75-0.80, sonka füstölt külf. csont nélkül 0-0-0-0, szalonna sózott 1 q 52.0-50.0, füstölt 58-60.0, sertésusz hordóval 57.0-57.0, hordónélkül 55.0-55.0, kolbász nyers 1 kg. -.-.-, füstölt 60-60, szalámi belföldi 150-170, külföldi -.-.-, malacz szopós élő 1 db -.-.-, tisztított -.-.-.

Baromfi. a) Élő. Tyuk 1 pár frt 1-1.15 csirke 0.50-1.30, káppan hizott -.-.-, sovány 1.10-1.20, réce hizott 1.60-2.40, sovány 0.80-1.30, lud hizott 4.00-5.50, sovány 1.60-3-1, pulyka hizott 0-0-0-0, sovány 2.60-3.20. b) Tisztított. Tyuk 1 db frt -.-.-, 1 kg. 0.40-0.60, csirke 1 db 0.30-0.50, 1 kg. -.-.-, káppan hizott 1 db 0.60-0.70, 1 kg. -.-.-, réce hizott 1 db 0.90-1-1, 1 kg. -.-.-, félkövér 1 db 0.40-0.50, lud hizott 1 db -.-.-, 1 kg. 0.50-0.56, félkövér 1 db 1.20-1.50, 1 kg. -.-.-, pulyka hizott 1 db 2-2-2-2, 1 kg. -.-.-, félkövér 1 db 1.20-1.20, 1 kg. -.-.-, ludmáj 1 db 30-1-1, 1 kg. 1-1.40, ludzsír 1 kg. 70-0.80, idej liba 1 db -.-.-.

Hal. Élő. Hareca 1 kg. frt 0.45-1-1, csuka 0-0-0-0, ponty (dunai) 0.30-0.40, szüllő -.-.-, kecsge -.-.-, márna 0-0-0-0, czipmó 0.40-0.60, angolna -.-.-, apró kevert 0.20-0.25, lazac -.-.-, pisztráng -.-.-.

Tej és tejtermékek. Tej 1 lit. frt 0.08-0.10, leföldözött 0.05-0.08, tejszín 0.24-0.28, tejföl 0.26-0.35, tehénvaj (tea) 1 kg. 0.80-1.00, I. rendű 0.65-0.85, II. r. 0.50-0.60, olvasztott 70-100, Margarin I. rendű -.-.-, II. rendű 0-0-0-0, tehénúró 0.06-0.14, juhúró 30-45, lipói 0.32-0.50, juhsajt 0.30-48, emmenthali sajt 0.80-1.00, groji sajt 0.68-0.72.

Liszt és kenyéremű. Fehér kenyér 1 kg. frt 0.16-0.16, barna kenyér 0.12-0.12, rozskenyér 0.12-0.12. Buzalisz 00 sz. 1 q -.-.-, 0 -.-.-, 1 -.-.-, 2 -.-.-, 3 -.-.-, 4 -.-.-, 5 -.-.-.

Hüvelyesek. Lencse magyar 1 q frt 7-10 stoke-rai 26-26, borsó héjas magyar 7.5-14-1, koptatott magyar -.-.-, külföldi 13-22, bab fehér apró 7-10, nagy 6-10, szines 8-13.

Tojás. Friss I. o. (1440 db.) 1 láda frt 24-25.5, II. oszt. (1440 db.) 21-24-24, meszes -.-.-, orosz tojás 100 db. -.-.-, tea tojás 2.30-2.30, törött tojás -.-.-.

Zöldség. Sárgarépa 100 kötés frt 0.30-5-5, 1 q -.-.-, Petrezelem 100 kötés 0.50-5-5, 1 q -.-.-, zeller 100 drb 0.35-0.80, karalábé 0.5-0.6, vöröshagyma 100 köt. 0.30-5-5, 1 q 5.0-6.00, fohagyma 100 köt. 4-14, 1 q 5.0-12.0, vörösrépa 100 drb 0.40-1.20, fehérrépa -.-.-, fejeskáposzta 1.0-5.0, kelkáposzta 100 db 0.50-1.2, vörös káposzta 2-10-10, fejesaláta 0.40-1.20, kötött saláta -.-.-, burgonya, rózsá 1 q 2.10 2.50, sárga 3.20-3.50, külföldi -.-.-, fekete retek 100 drb 1.40-1.40, uborka nagy salátának 100 db 0.25-0.25, savanyítani való 100 db 0.25-0.40, savanyított 0.7-0.7, zöld paprika 0.08-0.20, lók főző 2.0-4, zöldbab 0.05-0.07, zöldborsó hüvelyes olasz 1 kg. -.-.-, fejtejt 1 lit. 20-35, tengeri 100 cső 0.60-0.80 karfiol 100 db -.-.-, paradicsom 1 kg. 0.02-0.05, spárga -.-.-, torma 100 db 14-16.

Gyümölcs. Fajalma 1 q frt 10-14, közönséges alma 5-9, fajkörte 10-22, közönséges körte 4-9, szilva magvavaló 7-9, vörös 3-4, aszalt -.-.-, cseresnye faj -.-.-, közönséges -.-.-, meggy faj,

-----, közönséges -----, ringló 5-8, barack kaj-szin -----, ősz 24-35, dinnye görög nagy 100 drb 7-11, kicsi 2-6, sárga faj 1 kg. 0.02-0.16, közönséges -----, szőlő 1 kg. 0.16-0.24, csemege -----, dió (faj papírhéjú) -----, közönséges -----, mogyoró 28-56, gesztenye magyar -----, olasz -----, narancs messinai 100 drb 4-5 -----, pugliai -----, mandarin 0-0 -----, citrom 0.20-1.20, füge, hordós 1 q -----, koszorus 17-17, datolya -----, Mazsolaszőlő 42-60, egres 1 lit. 0-0 kr, eper 1 kg -----.

Fűszerek és italok. Paprika I. rendű 1 q. frt 30-52, II. rendű 18-30, csöves -----, (szá-ritott) -----, köménymag -----, borsókamag -----, mák 1 q. frt -----, méz csurgatott 0.28-0.32, sejtékben 1 kg. 0.40-0.70, szappan szin 24-25 -----, közönséges -----, fehérbor asztali palackban 1 lit. 0.40-0.60, vörös asztali palackban 0.55-0.85, házi pálinka palackban 0-0.00, ásványvíz palackban -----.

Budapesti takarmányvásár. (IX. kerület Mester-utca, 1897. aug. 24. A székesfőv. vásárigazgatóság jelentése a „Köztelek” részére). Felhozott a szokott községekben 170 szeker réti széna, 140 szeker muhar, 53 zsupszalma, 6 szeker alomszalma, ----- szeker takarmányszalma, ----- szeker tengeriszár 5 szeker egyéb takarmány (lóhere, luczerna, zabosbüköny, kles s.d.), 1000 zsák szecska. A forgalom élénk. Arak q-knt a következők: réti széna 220-270 muhar uj 190-260, zsupszalma 160-160, alomszalma 140-140, egyéb takarmány -----, lóhere -----, takarmány-szalma -----, tengeriszár -----, luczerna -----, sarju -----, szalmaszecska, 200-240, széna -----, uj -----, zabosbüköny 180-220. Összes kocsiszám 384, súly 348000 kg.

Állatvásárok.

Budapesti gazdasági és tenyészmahavásár. 1897. augusztus hó 22-23. (A budapesti közigazgatóság és marhavasárigazgatóság jelentése a „Köztelek” részére.) Felhajtott: 473 db, ugymint: jármos ökrök elsőminőségű 20 db, közép 230 db, alárendelt 34 db. Fejőstehen: fehér ----- drb, tarka ----- drb, tenyészbika ----- drb, tarka ökrök 22 db, tinó 36 db, jármosbivaly 31 db, hizlani való fehér ökrök ----- db, tarka ----- db.

Az országos nagy marhavasár azon körülmény-nél fogva, hogy keveset hajtottak fel, meglehetősen élénk volt. Felhajtottak igen jó minőségű jármos ökröket egy kevés prima tarkatínóval és végre jármosbivalyokkal s ezek után igen jó arak érték el. Az egyes vevők közül említhetők: Herczeg Mettermich Bia 42, gróf Zichy Vándor D.-Almás 64, Liebner József Kakucs 32, Dréher Antal Martonvásár 40, Wahrmann René Tó-Almás 49.

Következő ökrök jegyeztettek: Elsőrendű jármos ökrök 390-400, középmínőségű jármos ökrök 325-380, alárendelt minőségű jármos ökrök 180-250, hizlani való -----, jármosbivaly -----300 forintig páronkint, jobb minőségű jármos ökrök ----- mm.-kint é. s., tarka tinó 1 éves 160-170 frtig. Fejőstehenekért és pedig: Fehérszőrű magyar tehén -----, tarka kevert származású tehén -----, bonyhádi tehén ----- frtig, bika ----- frtig páronkint.

Budapesti lóvásár. Budapest, 1897. aug. 22-23. (A budapesti vásárigazgatóság jelentése a „Köztelek” részére).

A vásár lefolyása általában gyenge. A felhajtás aránytalanul kicsiny s minőségileg sem kielégítő. A vevők, ugy a helybeliek, mint a vidékiek kevés számban voltak jelen s mindvégig tartózkodók maradtak. Az elért arak átlag alacsonyan jegyeztettek.

Felhajtott összesen 1975 db. Eladatott 712 db. Jobb minőségű lovakból háta 120 db, eladatott 50 db 150-265 frtért, könnyebb kocsiló (jukker stb.) 160 db, eladatott 75 db 120-350 frtért, nehezebb kocsiló (hintós) 200 db, eladatott 80 db 100-235 frtért, igás kocsiló (nehéz nyugoti faj) 140 db, eladatott 30 db 110-180 frtért, ponya 10 db, eladatott 4 db 40-130 frtért; közép minőségű lovakból: nehezebb félék (fuvaros ló stb.) 300 db, eladatott 100 db 82-220 frtért, könnyebb félék (parasztló stb.) 450 db, eladatott 160 db 35-85 frtért; alárendelt minőségű lovakból 595 db, eladatott 213 db 8-25 frtért. Bécsi vágóra vásároltatott 60 db, az állatkert és kutyák részére vásároltatott 27 db, tu-

lajdonjogra gyanus ló lefoglaltatott 10 db, ragályos be-tetségre gyanus ló lefoglaltatott ----- db, takonykór miatt a gyepmesterhez küldetett ----- db.

Budapesti szurómarhavasár. Aug. hó 24-én A székesfővárosi közigazgatóság és marhavasár igazgatóság jelentése.

Felhajtott: 471 drb belföldi, ----- db galicziai, ----- drb tiroli, 63 db növendék élő borju, ----- db élő bárány; ----- drb belföldi, ----- drb galicziai, ----- drb tiroli, ----- drb bécsi, ----- drb növendék borju, ----- drb öltött bárány, ----- drb élő kecske.

A borjuvásár élénk lefolyású volt. Arak a következők: Élő borjuk: belföldi 23-27 frtig, kivételesen ----- frtig dbonkint, 35-44 frtig, kivételesen 46 frtig sulyra, növendék borju ----- frtig, kivételesen ----- frtig dbonkint, 20-23 ----- frtig sulyra. Öltött borju: belföldi -----, kiv. -----, tiroli ----- frtig, gali-cziai ----- frtig, növendék borju ----- frtig dbkint, öltött bárány ----- frtig, bécsi ----- frtig sulyra. Élő bárány ----- frtig, kivételesen 0 ----- frtig páronkint. Élő kecske ----- frtig páronkint. Hizlalt ürü -----.

Budapesti juhvásár. 1897. augusztus 23-án. (A székesfővárosi közigazgatóság és marhavasár igazgatóság jelentése a „Köztelek” részére).

Felhajtott: Belföldi hizlalt ürü 981, feljavított juh 670, kisorolt kos 466, kiverő juh -----, bárány -----, kecske 28, szerbiai 287, angol keresztelés -----, romániai ----- durvaszőrű ----- db.

Birkavasár élénk volt. Arak a következők: Belföldi hizlalt ürü 16.50-19 frtig páronkint, 21-23 ----- frtig, kivételesen ----- frtig sulyra, feljavított juhok 11.5-14.0, kiv. ----- frtig páronkint, -----, kiv. ----- frtig sulyra, kisorolt kosok 15-16, kiv. ----- frtig páronkint, -----, kiv. ----- frtig sulyra, kiverő juhok -----, bárány -----, kecske 8-15.50, szerbiai 12-13.50, angol keresztelés -----, romániai -----, durvaszőrű ----- frtig páronkint.

Bécsi vágómarhavasár. 1897. aug. 23. A bécsi marha- és huspénztár jelentése.

Összes felhajtás 5085 db. Ebből magyar 3633 db, galicziai 398 db, bukovinai 411, németországi 643 db, hizott 2478 db, legelő 879 db, fiatal 1728 db, ökrök 3364 db, bika 662 db, tehén 762 db, bivaly 297 db.

A szombati vesztegvásárra 333 db állatot hajtottak fel. A mai nagy felhajtás következtében a jobb minőségűeknél az arak a mult hetiekhez képest nagyon leestek. A középmínőségűeknél azonban az élénk kereslet folytán az arak métermázsánkint 1 frttal emelkedtek. A silányabb minőségűeknél a mult heti arak maradtak. A bikáknál az ar emelkedett. A felhozatal mind elkelt.

Arak: prima magyar 35-36 (37.-) frt, szekunda 31-34 frt, tertia 27-30 frt. Galicziai prima 35.-37.- (-) frt, szekunda 32-34 frt, tertia 28-31 frt. Német prima 38-39.50 (-), szekunda 34-37, tertia 30-33 frt. Konzervökrök. 22-28 ----- é. s., rosszabb minőségű ----- frt é. s. Bika 22-33 ----- frt é. s., tehén 21-32 frt é. s., bivaly 16-20 ----- frt é. s. (Kizárólagosan élősulyra minden % levonás nélkül történnek. Az értékesítésben kitüntetett arak ugy értelmezendők, hogy egy és ugyan-azon eladó, a jobb minőségű állatok kg.-jáért p. o. 40 krt, a kiverésért pedig 35 krt kap.)

Egyes eladók: Magyar hizó ökrök. Eladók:

	Ár	Ár
Blau testvérek, Temesvár	35 1/2	33 1/2
Hacker Miksa, Sopron	32 1/2	31 1/2
Lederer és Kálmán, N.-Várad	36 1/2	36
Löble H. N., Nagyvárad	37	37
Löwinger Sal. Nyőgér	32	39
Neumann testvérek, Arad	36	32
Rechnitzer Max, Nemesvid	28	27
Weisz M. & fia, Munkács	36 1/2	35 1/2
Windisch József, Zákány	30	28

Erdélyi hizó ökrök. Eladók:

Br. Bors és tsa, M.-Vásárhely	35 1/2	35
Czell Frigyes és fia, Brassó	36	33
Farkas & Mendl, Szászrégen	36 1/2	33
Farkas & Illyés, Marosvásárhely	35	35
Kosch & Schobel, Sz.-Régen	35	35

Liszt-árjegyzés.

	A és B												
	0	1	2	3	4	5	6	7	7 1/2	8	9	10	11
Pesti moln. és sütők gőz-malma, Bpest	20.30	20	19.70	19.30	18.70	18.20	17.40	15.80			4.50	4	
Luiza gőzm., Bpest	20.50	20.20	19.90	19.60	19.30	18.90	18.10	16.50	13.20	9.40	4.70	4.50	
Neumann testv., Arad	22.80	21.70	21.40	20.90	20.60	20.30	20	19.70	17.90	16.10	14	5.60	5.60
Szalmári gőzm., Szatmár	22	20.60	20.20	19.80	19.40	19	18.60	18	15.40	13	9.40	3.80	3.20
Erzsébet gőzm., Bpest	20.40	19.90	19.60	19.30	18.90	18.50	18.10	17.50	15.80	13.50	8	5	4.80

A + B = asztali dara, 0 = királyliszt, 1 = lángliszt kivonat, 2 = elsőrendű zsemlyeliszt, 3 = zsemlye-liszt, 4 = elsőrendű kenyérliszt, 5 = közép kenyérliszt, 6 = kenyérliszt, 7 = barna kenyérliszt, 7 1/2 = barna kenyérliszt, 8 = takarmányliszt, 9 = finom korpa, 10 = goromba korpa, 11 = rozsliszt.

Német hizó ökrök. Eladók:

Beimel és Basch, Versecz	38	37
Blau testvérek, Temesvár	39	38 1/2
Hacker Miksa, Sopron	36	34 1/2
Józsefvárosi spirituszfinomító-gyár, Temesvár	39	36
Schlesinger F., Bolesó	34	33
Seidl & Bader, Pohrlitz	39	38

Az alsó-ausztriai helytartóság elrendelte, hogy az eddig minden hét hétfőjén megtartott vesztegvásár-ezentul szombaton tartassék meg. A vesztegvásárra felhajtandó állatok a vásárt megelőző pénteken kell, hogy rendeltetésük helyére megerkezzenek. Az eddig elzárolt megyék közül a következő vármegyék vannak tudóvész és száj- és körömfájás miatt zár alá helyezve, és csakis ezen vármegyékből nem hajthatók fel állatok a vásárra, és pedig: 1. Tudóvész miatt a következő megyék: Árva, Liptó, Nógrád, Nyitra, Pozsony, Szepes és Trencsén, továbbá Pozsony sz. kir. városból. 2. Száj- és körömfájás miatt a következő megyék: Bars és Nógrád, továbbá Selmecz-Bélabánya sz. kir. város.

Horvátországból száj- és körömfájás miatt Zágráb és ennek jársai.

Az itt elő nem sorolt vármegyékből az ismerete feltételek mellett állatok szabadon szállíthatók a veszteg vásárra.

Bécsi sertésvásár. 1897. aug. 24-én. (Schleiffelder és társai bizományi cég távirati jelentése a „Köztelek” részére).

Felhajtás: 4379 lengyel, 4858 bakonyi sertés. Az üzlet élénk. Ara különként élősulyban fogyasztási adó nélkül: prima 47-48.50 kr, kivételesen 49 kr, közepes 42-46 ----- kr, süldő 33-43 kr.

Bécsi szurómarhavasár. 1897. aug. 19-én. Felhozott: 2861 borju, 1689 élő sertés, 583 kizsigerelt sertés, 318 kizsigerelt juh, 121 bárány.

A borjuvásár lanya irányzat mellett folyt le, a mult heti arak változatlanok maradtak.

Arak kilogrammonkint: kizsigerelt borju ----- kr., prima ----- kr., primissima ----- kr., élő borju 28-40 kr., prima 42-46 kr., primissima 48-50 (-) kr., fiatal sertés 35-45 kr., kizsigerelt sertés nehéz 53-56 kr., süldő 48-54 kr., kizsigerelt juh 24-38 kr., bárány páronkint 4-10 kr.

Bécsi juhvásár. 1897. aug. 19-én. Felhajtás: 3784 db juh.

A vásáron gyengébb irányzat volt, mint a mult heten s az arak páronkint 1 frttal estek.

Arak: export juh páronkint 17-20.-, raczka -----, selejtes juh 16-16 ----- frt.

Az Orsz. magy. gazd. egyesület tulajdona.

Lapfelügyelő-bizottság: Gróf Dessewffy Aurél, Bernát István, dr. Darányi Gyula, Forster Géza, Galgóczy Károly, dr. Hagara Viktor. ----- Főszerkesztő és kiadá-sért felelős: Forster Géza az O. M. G. E. igazgatója. ----- Felelős szerkesztő: Szilassy Zoltán az O. M. G. E. szerkesztő-titkára. ----- Társzerkesztő: Buday Barnabás.

A
„HUNGARIA“
műtrágya, kénsav és vegyi ipar részvénytársaság
ajánl:
SUPERFOSZFÁTOT,
CHILISALÉTROMOT

és minden más műtrágyaféléket, legutányosabb áron és elismert kitünő minőségben.

Központi igazgatóság:
BUDAPEST, V., Váci-körut 21. sz.
Herényi Gotthard Sándor és Rovara Frigyes
művét érdeklődőknek ingyen s bérmentve küldjük meg.

Országos Magyar Kölesönös Biztosító Szövetkezet.

BUDAPESTEN, VIII., József-körut 8.

Alakult 1894. évben.

Elnökök: TELEKI Géza gróf. Alelnök: CSÁVOSSY Béla.

Igazgatósági tagok:

ANDRÁSSY Géza gróf, BUJANOVICS SÁNDOR, DESSEWFFY ARISTID, PRCHY TAMÁS, PÜSPÖKY EMIL, RUBINEK GYULA, SZENTKIRÁLYI KÁLMÁN, SZILASSY ZOLTÁN, SZÓNTI ZSIGMOND, TELEKI SÁNDOR gróf.

Vezérigazgató: SZÓNTI Zsigmond.

Az Országos Magyar Kölesönös Biztosító Szövetkezet a gazdaközönség általános elismerése szerint híven megfelel hivatásának; folyton fejleszti a reformokat, melyeket a gazdaközönség évek óta sürgetett és a károknak gyors és méltányos kiegyenlítésével a felek teljes megelégedését vivta ki magának, az

épület és átalány (pauschal) biztosításnál

rendkívül mérsékelt díjaival tetemes megtakarítást tesz lehetővé; a szövetkezet pusztán csak a díjakat számítja fel a megfelelő kincstári bélyeggel; minden más illeték kizárásával.

A takarmányt és szalmáseleséget tűzkár ellen a szövetkezet tetemesen olcsóbban

biztosítja, mint a hazánkban működő bármely más biztosító intézet. Gazdasági egyesületi tagok — tekintet nélkül a biztosított érték nagyságára — a tiszta díjból 5% díjengedményben részesülnek.

Kiszágnak, ha huszan egyszerre, egy csoportban, de külön-külön ajánlati terményeiket biztosítják, 10% engedményben részesülnek.

Bővebb felvilágosítással szolgál az igazgatóság Budapesten, (József-körut 8. sz.) és a vidéken létesített ügynökségek. 3019

LÓBAB

nagyobb mennyiségben, deczemberi szállítás mellett kerestetik.

Szives ajánlatok az ár megjelölésével:

Ristič, Bécs (Wien) Wollzeile 24.

10788-97. C.IV. sz.

Hirdetmény.

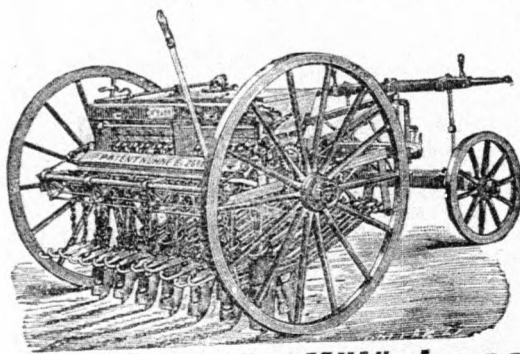
Közvetlen jegyek életbeléptetése Bu...estről Tátra-Lomnicra és Csorbatóra. A magy. kir. államvasutak igazgatóságától vett értesítés szerint Budapest keleti p. u. állomásról Tátra-Lomnicra és Csorbatóra Kassán át szülő közvetlen jegyek lettek életbe léptetve, melyek árát a következők u. m. Tátra-Lomnicra gyorsvon. I. oszt. 12-00, II. oszt. 8-00, személyvonat I. oszt. 9-00, II. oszt. 6-00, III. oszt. 4-00. Csorbatóra gyorsvonat I. oszt. 13-00, II. oszt. 9-00, személyvonat I. oszt. 10-00, II. o. 5-00. Budapest, 1897. évi július hó 30-án.

A magyar kir. államvasutak igazgatósága.

Marokrakó aratógépekre Mezöhegyesen 1897. Első díj: nagy állami aranyérem!

KÜHNE E. Mosonban

Magyarország legrégebb, 1856 óta fennálló gazdasági gépgyára ajánlja: a legnépszerűbb és legkedveltebb 30% vetőmagot megtakarító „HUNGÁRIA” és „MOSONI DRILL” sorvetőgépeit sík és hegyes talajra, 17500 példányban elterjedve.

Sack-féle ekéit, 2—3—4 vasu ekék. Legjobb Laacke-féle rét és szántó-föld boronák.

Rosták, Konkolyozók, Szelelők, Wentzky-féle füllesztők; Répa- és szecska-vágók stb.

UJ! „Rapid daráló” minden nagyságban.

UJ! Combinált hengerek!

UJ! Burgonya választók!

UJ! Czirok cséplőgépek!

Különlegesség!

Takarmánykamra berendezések!

FÖRAKTÁR:

Budapest, VI., Váci-körut 57a.

Pályázat.

Alulírott tisztartóságnál f. évi október hó 1-ével egy gazdasági irnoki állás betöltendő.

Javadalmazás: 442 frt, butorozott szoba, világítás és fűtés.

Megkívántatik, hogy pályázók valamely gazdasági tanintézetet végzett, legalább 3 évi gyakorlat, a magyar és német nyelvet szóban és írásban, a román nyelvet pedig csak szóban bírja.

Pályázni szándékozók kérvényeiket bizonyítvány másolatokkal felszerelve

Gróf Karátsonyi Camillo tisztartóságához,

Laudontanyára, Versez mellett (Torontálm.) intézzék.

Most a legjobb ültetési idő!

Uj földieper fajta

elsőrangú óriás gyümölcs 100 drb. 5 frt Fürstl. Baumschulen Eisenberg b. Brüx, (Csehország).

Most a legjobb ültetési idő!

Freiland Azalea

(Azalea pontica mollis) pompás nagy virágok minden szüben, 100 drb. 30-40 frt Fürstl. Baumschulen Eisenberg b. Brüx Csehország.

Most a legjobb ültetési idő!

Exotikus

Tülevelű fák (Coniferák).

Képes árjegyzék német nyelven (160 oldal) kívánatra ingyen. 4234 Fürstl. Baumschulen, Eisenberg b. Brüx (Csehország) **ORDNUNG E. főkertész.**

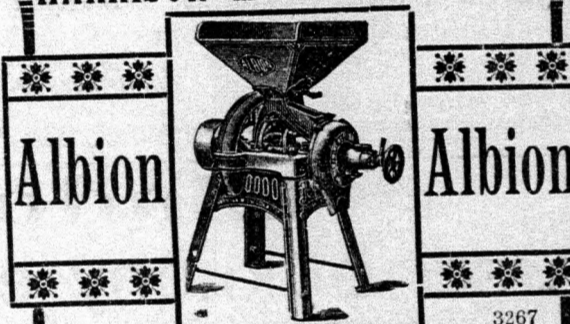
Vetőrozs.

„Bahlsen-féle Triumph“

kipróbált s legnagyobb hozamképességű rozsfajt, legjobb és legisztább minőségben 100 kgr. à 10 frt, utánvét mellett szállít Pribislau-Schlappenz állomásról,

Meierhofsverwaltung Ranow, Pribislau mellett (Csehország). Zsákok 20 krjával számíttatnak. 4265

HARRISON MC. GREGOR & Co.

Albion

Albion

daráló-gépei

a legjobbak. Kapható

Graepel Hugónál,

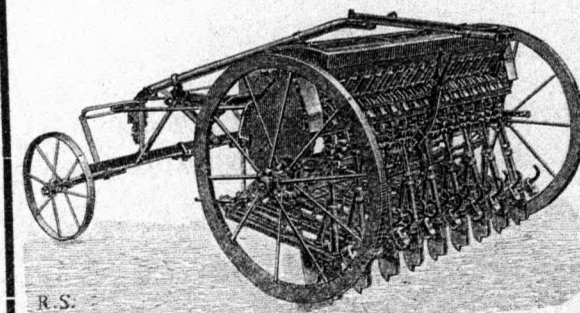
Budapest, V., külső váci-ut 46.

Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Fischer J.

zsákgári raktárában Budapest, Nagy-Korona-u. 18. vízmentes ponyvák külsőben, valamint uj és egyszer használatban volt vízmentes ponyvák jutányosan kaphatók. 3768 **Repceponyvák** drbonként 3 frittól feljebb.

A vetési időnyre ajánlom **Sack Rudolf** legújabb rendszerű **SORBAVETŐGÉPEIT**

R.S.

(IV-ik osztály), melyek úgy vannak szerkesztve, hogy azokkal sík vagy dombos talajon minden magfélélet tetszőszerinti mennyiségben tökéletes egyenletesen lehet elvetni, anélkül, hogy a vetőszekrényt beigazítani, merítő vagy fogaskerekeket cserélni kellene. **Sack Rudolf** valamennyi sorbavetőgépei felte könnyen járnak, nagyon szilárdan vannak készí-

szítve, igen tartósak és kívánatra előkormányal is kaphatók.

Mindennemű **Sack eke, borona, szórvavetőgép és talajmívelési eszköz** dus választékban van raktáromon és eredeti minőségben az itt látható törvényes védjeggyel csak nálam szerezhető be.

Legújabb árjegyzékem éppen most jelent meg és kívánatra leszíve-

sebben szolgálak azzal ingyen és bérmentve.

PROPPER SAMU,

Sack Rudolf magyarországi kizárólagos képviselője, BUDAPEST, V., Váci-körut 52. sz.

46.519. sz.-hoz.
II. 2/a.**Hirdetmény.**

A földmivvelésügyi m. kir. minister az állami ménésbirtokok és a gödöllői koronauradalom igazgatóságait utasította, hogy a mezőhegyesi ménésbirtokon f. évben termelt őszi buza kivételével a többi, általuk termelt magvakkól, — amennyiben ezen magvak az uradalmak saját céljaira nem szükségesek, alább részletezett feltételek mellett **VETŐMAGUL ELADHATNAK** mindazon gazdáknak, kik ez iránt az igazgatóságokhoz fordulnak.

Ezen feltételek a következők:

1. Egy gazdának (vevőnek) egy és ugyanazon gabonából 100 q-ig, egyéb vetőmagvakkól pedig 10 q-ig terjedő mennyiség adható el.

2. Az eladási árak megállapításánál Bábólnára és Kisbérre a győri, Gödöllőre és Mezőhegyesre a budapesti, végül Fogarasra, a fogarasi piacon az elszállítás napján jegyzett tényleges eladási, illetőleg piaci, vagy tőzsdei árak fognak alapul vétetni oly módon, hogy az illető piacon jegyzett árból szállítási költségre, Kisbéren és Bábólnán 20 kr., Gödöllőn 15 kr. és Mezőhegyesen 50 kr. fog levonadni.

3. Csere útján is adhatnak át az uradalmak vetőmagvakat, de csak kiscgazdáknak egyforma minőségű és súlyu magvak ellenében.

4. A szükséges vetőmagvakra előjegyzéseket is tehetnek a gazdák, az említett uradalmak igazgatóságainál és pedig: őszi gabonára f. évi szeptember 30-ig, tavaszira pedig f. évi december 31-ig, megjegyezvén, hogy a vetőmagvak eladása, illetőleg kiszolgáltatása, egész éven át fog eszközöltetni.

Budapest, 1897. évi augusztus 16-án.

Földmivvelésügyi m. kir. miniszter.

4259

• Eladó. •

Őszi bükköny és borsó

100 kilogrammonként 8 frtjával a sárospataki vasútállomáshoz szállítva.

A hercegi uradalom jószágigazgatóságánál
Sárospatakon.

Lapunk bekötési táblája

1 frt 36 krért (portómentesen)
kapható kiadóhivatalunkban.

Hirdetmény.

A káty-mosorini bér gazdaság pusztja szegedi majori gazdaságában, sertésvészen keresztül ment **104 db. kimiskárolt szőke mangalicza**, **3-4 éves kocza**, **50 db. tenyész kocza**, **16 db. tenyészkan**, valamint **500 drb. elvasztott nyári malacz tétetik eladóvá.**

Felvilágosítást ad a gazdasági kezelőség, czim

Szegedi major,
posta ZSABLYA.

4268

Hirdetmény.

A Kis-Szállási uradalomban (Budapest—zimonyi vasuti állomás) 32 darab számfelletti saját nevelésű, **MAGYAR FAJTÁJU**, befogásra alkalmas 4½ éves

gulyabeli tinó

f. évi augusztus hó 31-én reggel 8 órakor nyilvános szóbeli árverés útján páronként készpénzfizetés mellett el fog adatni.

Venni szándékozókat előleges bejelentés mellett koesi fogja a vasuti állomáson várni.

Kis-Szállás, 1897. augusztus hó.

Az uradalmi jószágfelügyelőség.

4235

Magyar királyi államvasutak.
Ad. 71.370/C-II. sz.

Hirdetmény.

Oszták-magyar francia vasuti kötelék.

F. évi szeptember hó 1-ével a juhok és sertések szállítására 1893. május 1-től érvényes kivételes díjszabáshoz a III. számú pótlék lép életbe, mely Győr és Szombathely állomásokról a díjszabásba való felvételét, a czimlap megváltoztatását és a díjszabási határozmányok módosítását tartalmazza.

A pótlék a részes vasutak igazgatóságoknál példányonként 10 fillér = 10 centimesért kapható. Budapest, 1897. augusztus 9-én.

A magy. kir. államvasutak igazgatósága, egyttal a többi részes vasut nevében is.

(Utányomás nem díjazatik.)

**Az Orsz. Magy. Gazd. Egyesület által
1000 frt pályadíjjal jutalmazott**

és még ez év folyamán kiadandó

gazdasági könyvviteltan

alapján összeállított

g a z d a s á g i

könyvviteli nyomtatványok

úgy mint:

nyomtatv. sz.	nyomtatv. sz.
1. Előjegyzési könyv	21. Juh- és sertés-kimutatás
2. Napszámber és szakmánybérkimutatása	22. Különböző tárgyak kimutatása
3. Leszámlási könyv	23. Fogyasztási anyag
4. Szegődmény-táblázat, kül- és belv	24. Tüzelő anyag
5. Szemsgabona kimutatás, kül- és belv	25. Sz. r. zámfa
6. Csépletlen gabona	26. Állati termények
7. Nap-zamos jegyzék	27. Póttakarmanay
8. Tejeladási jegyzék	28. Mérleg
9. Pénztári napló	29. Próbacséplési jegyzék
10. Pénztári főkönyv, bevételi kimutatás, bel- és külv	30. Vetési és aratási jegyzék
11. Kivételések jegyzéke, bel- és külv	31. Elési jegyzék (csikó és borju)
12. Gép- és eszközleltár	32. Termés-kimutatás
13. Épületleltár	33. Elési jegyzék (barány és malacz)
14. Pénztári főkönyv kiadási kimutatás, kül- és belv	34. Darálási jegyzék
15. Telekleltár, kül- és belv	35. Fejési napló
16. Termény és anyag leltár, kül- és belv	36. Gazdasági napló
17. Letéti napló	37. Trágyázási
18. Eleven leltár, kül- és belv	38. Cséplési jegyzék
19. Szegődmény-levél	39. Tejelés-kimutatás kül- és belv
20. Ló- és szarvasmarha kimutatás	40. Takarmányozási előirányzat
	41. Vetési előirányzat
	42. Takarmányozási jegyzék

melyekből állandó raktárt tartunk.

Összeállította

Susohka Rikárd

a magyaróvári gazd. akadémia gazd. intézője.

Az összes nyomtatványokból mintáivék az O. M. G. E. tagoknak és a „Köztelek” előfizetőinek 2 frt 20 krért előleges beküldés mellett portómentesen küldetnek.

Árjegyzékkel és felvilágosítással készséggel szolgálunk.

Megrendelések

a „KÖZTELEK” kiadóhivatalához

IX., Üllői-út 25. sz. küldendők.

Hirdetési ár 15 szög 30 kr., ezen felül minden szög 2 kr., feltűnő betűkkel 4 kr. Czim közlésénél minden beiktatásnál 30 kr. bélyegilleték.

KIS HIRDETÉSEK.

Csak megőrződik és a szakirodalom terményei, továbbá állást keresők és adók hirdetésnyel vételnek fel a kedvezményes rovatban.

Csak oly level kre válaszolunk, melyekkel válasza szükséges levélblyeget vagy levelezőlapot küldenek.

BETÖLTENDŐ ÁLLÁS.

Zierer
Vilmos úr mikosdi uradalmában egy **irokai állás** szeptember hó 1-én **betöltendő**, melyre akadémiát vagy felsőbb gazdasági tanintézetet jól végzett, legalább egy évi gyakorlattal és kitaró szorgalommal bíró fiatal ember pályázhat. — Megkívántatik a magyar és német nyelvi őrben és írásban bírása. Fizetés 240 forint készpénz, ellátás, lakás, fűtés és világítás. Felszerelt folyamodvány másolatok, melyek vissza nem küldetnek. „**Uradalmi intézőség**” Mikosd, per Zalaber küldendők. 4193

Méltóságos
Báró Solymosy László ur egyik uradalmában felsőbb gazdasági intézetet végzett fiatal ember mint gazdasági irokai alkalmazást nyer. Fizetése évi 250 frt, ellátás, lakás és fűtés. Bizonyítványokkal felszerelt kérvények Rézbányánál Béla úti kárhoz intézendők, Nagy-Lőzsrára Sopronmegye. 4226

Pestmegyei
1000 holdas bérlethez fiatal, nos, teljesen megbízható szakképzett ispán keresetük szeptember hó 1-én belépésre. Ajánlatok bizonyítvány másolatokkal „**Megebizható**” jellege alatt a lap kiadóhivatalához küldendők. 4240

Gazdatiszt
keresetük meliőbbi belépésre egy felső magyarországi nagybirtokra, aki gazd. könyvvitelt érti és vezetni tudja, jó munkabíró és hosszabb évek óta a legelőbb gazdálkodásban eredményes működést igazolhat. Nölen állapotú előnyben részesül. Fizetés megállapodás szerint. Csaknak kipróbált erők ajánlkozhatnak kiadóhivatalban megtudható ezimem. 4239

A zirczi
apátság előszállási uradalmában gazdasági irokai állás lesz folyó év szeptember havában betöltendő. Pályázni óhajtok felhívának, hogy felsőbb gazdasági tanintézet végzését tanúsító és szolgálati bizonyítványokat folyó évi augusztus hó 31-ig előszálláson (Főjermegye) az uradalmi kormányzó hivatalnál személyesen nyújtsák be, hol fizetésük és egyéb járandóságukról bővebb felvilágosítást kapnak. 4241

Keresek
egy gazdatisztet, ki gyakorlatilag érti a külgazdaságot és különösen jártas a cukorképepa valamint egyéb kereskedelmi növények, jó és állattenyésztésben. Ért a könyvkereskedelmi baromfi-tenyésztés-kereskedelmi vezetőséghez, valamint a gazdasági építkezést is felügyelni tudja. Évi fizetés 400 frt készpénz, 4 hktó buza, 12 hktó rozs, 4 hktó árpa, fa, 2 h. föld, világítás, lakás, teheniutás vagy 5 l. tej. Az állás szeptember 1-én foglalandó el. Pályázatok Károly János es. és kir. kamarás, főispánhoz A. F. Vesztele, u. p. Nagy-Sáro, Borsmegye, küldendők. 4269

Gróf
Berchtold Lipótné, szül. Károlyi Ferdinanda grófné Ó meli-tósága Árpádhalmi uradalmában egy irokai állásra pályázatot hirdettek. Pályázatotnak, kik felsőbb gazdasági tanintézetet jó sikerrel végeztek, kik a gyakorlati terep valamint az írodai munkákban kelő jártassággal bírnak s hadkötelezettségüknek eleget tettek. Kérvények araképpel és okmánymásolatokkal az uradalmi tisztartóshoz Nagy-Szenás, Bekesmegye intézendők. Az okmánymásolatok vissza nem küldetnek. 4262

Bérlő társ
keresetük 800 holdas bérlethez. Ki az 615 os holt luttár értékének felét kifizetné s a birtokot önállóan kezelné. A bérlet még 15 évig tart. Évi bérösszeg 3200 frt. Szükséges tőke 100-1200 frt. A belpés azonnal megtudhatók. Czim a kiadóhivatalban. 4274

Nöfien.
gazdasági gyakorlattal bíró gazdatisztet keresek. Kik az állásra pályázhatnak — bizonyítvány másolatokat, melyek vissza nem küldetnek, — igényeiket Koller István földbirtokos urhoz, Zalamegye Alsó-Rajkra, u. p. Geise, intézendők. 4271

Keresetetik
gazdatiszt, ki előnyével, szorgalmával és szakképzettségével önállóan elvégeztethet 140 hold dohánynak (kapa szamos-háti) természetét és minden irányban való felügyeletét. Tartozik továbbá az uradalom serénytenyésztését, hízalásait, magtárkezelését beosztani, ellenőrizni és felügyelni. Alku egyezség szerint. Földmivesséskolát vagy tanintézetet végzetek előnyben részesülnek. Vasmegeyeri gazdaság, u. p. Kemece. 4256

ÁLLÁST KERESŐK.
Gazdasági
iskolát végzett keresztény nöfien ember, ki a könyvvizetéseben, hízalás és állattenyésztésben 2 1/2 évi, a gazdaságban pedig kiskorúságtól gyakorlatlalt bír, beszéli magyarul, németül és oláhul, október 1-re ispáni vagy nagyobb uradalomban segédtsitzi állást is elfogad. Jelenleg 8000 holdas bér gazdaságban segédtsitzi. Czim a kiadóhivatalban. 4236

Gazdatiszt,
30 éves, nos, izraellita, 11 évig nagyobb uradalomnál a gazdaság minden ágában szerzett gyakorlattal, 4 évig mint kezelőtiszt működött, állást keres. Czim a kiadóhivatalban. 4149

Fiatall gazdatiszt,
ki a magyar-óvári gazd. akadémiát igen jó sikerrel végezte s már két évi gyakorlattal bír, állást keres nagyobb uradalomban. Szíves megkeresések S. A. jellege alatt a lap kiadóhivatalához kéretnek. 4245

Gyakornok
2 évi gyakorlattal egy nagyobb gazdaságban teljes ellátás mellett állást keres további gyakorlatot végzett. Levelek W. F. 27. alatt a kiadóhivatalban. 4244

Ispáni,
nagy uradalomban segédtsitzi állást keres 30 éves nöfien végzett gazda, ki 9500 holdas uradalomban 6 évig mint irokai, 2 évig mint ispán volt alkalmazva, a gazdaság vezetésére képes. Birtokváltozás miatt azonnali belépésre állást elfogad. Czim a kiadóhivatalban. 4248

Gazdatiszt,
izr., nos, 18 évi gyakorlattal, gazdasági iskolát végzett, gazdaság minden ágában otthonos, uradalomtól kitűnő bizonyítványokkal, állást keres. Czim a kiadóhivatalban. 4219

Ispáni
állást keres uradalomban földmivesséskolát végzett kis családú egyén, több évi sikeres gyakorlattal. Czim a kiadóhivatalban. 4252

Magyar-óvárt
jelenen végzett, legjobb bíró uradalmában (cukorképepa termelés, hízalás, merino juhászat stb. körül) szerzett mintegy 9 évi gyakorlattal bíró, ugyanott felmondatlan állásban levő, 28 éves, nöfien gazdatiszt megváltozott viszonyok miatt — tovkönyvségét, szakértelmét érvényesíteni óhajta, főleg magán %-ra alapítandó jövedelmű, lehetőleg önálló — kezelői állást keres. Czim a kiadóhivatalban. 4250

Földmivesséskolát
jó sikerrel végzett; 3 évi gyakorlattal bíró, katonakötelezettségének eleget tett, nos, gyermektelen egyén, jelenleg is egy hírneves felsőmagyarországi gazdaságban mint gazdatiszt a második éven működik, a gazdaság minden ágában jártassággal bír, november 1-ére gazdaságban alkalmazást keres. Szíves megkeresések Szorgalmas jellege alatt a kiadóhivatalba kéretnek. 4265

Gépész,
okleveles, stabil és lokomobiltól, kovács és kazánkovács, érti az összes gazdasági gépek javítását, regulázását, ugyszint a lakatos munkákat is, 25 évig nagy uradalmakban szerzett gyakorlattal, uradalomban állást keres. Czim a kiadóhivatalban. 4284

Számvevői
vagy kezelétsitzi állást keres 34 éves nöfien izr. felsőbb gazd. tanintézetet sikerrel végzett 15 évi praxissal bíró, a mezőgazdaságban és az írodai teendőikben tapasztalt, a kettős könyvvitelben mérlegképes, a magyar, német és lot nyelvet bíró gazdatiszt. Szíves megkeresések „**Becsület**” alatt a kiadóhivatalba kéretnek. 4283

ÁLLATOK.
Igen szép, válogatott vöröstarka simmenthali jellegű 1-2, (3) éves 4109

növendék ökor és üsző borjakat megvételre ajánlanak KLEIN ÉS SPITZER
Kis-Czellli kereskedők.
Megrendelések egyezség szerint bármikor is elfogadjatnak.

Mindenféle tenyészmarhát
ajánlok megvételre.
Különbösen nagyon szép, fejledött 1-2, esetleg 3 éves, vöröstarka tinőt 80 drb. nálam bármikor megtekinthető. Későbbi szállására oledn vállalkozom. 4142

HENRIK IGNÁCZ
b é r l ő,
Szalónak, Vasmegeye.

Erdélynek
egyik déli városában egy major bérlete, melyhez 63 kat. hold elsöranu szatuföld tartozik, jól berendezett tehenésztelt (tej literenként 8 krjával) és kitűnő instructioval együtt, most az aratás után tovább adandó. Szíves ajánlatok Major és tehenésztelt cím alatt a lapok kiadóhivatalához küldendők. 4090

Ötven darab
4 1/2 éves jármozni való magyar tinó eladó. Fuchs és Sternnéi, Pusztai-Uffalun, u. p. Kurn-Félegyháza. 4242

Mikus,
8 éves sötét pec, angol telvér hígómén (apja: St. Gatien, anyja: Tuba) eladó, Bauer Antalnál Ihaszi-pusztán, u. p. Pápa. 4255

Egy
igen szép 2 éves orsz. törzs-könyvezett telvér simmenthali bíka eladó. Czim a kiadóhivatalban. 4254

VEGYESEK.
Nád,
jó minőségű jutányosan eladó a csege-nagymajori gazdaságban Hajdúmegye. Szállítás esetleg a Tiszán vagy vasuton eszközölhető. 4258

Eladó
egy szép berendezésű 1872 kat. holdas birtok teljes felszereléssel, vagy külön; egy angol telvér és félvér ménes, egy Magyar Erdélyi faj gulya. Bővebb felvilágosítást a Réczekeresztúri gazdaság, posta Pánczécséh. 4272

Gömörmegeyében,
vasutótól 4-6 kilométerre levő birtok 6-8 évre az év október 1-étől 5-zi vétéssel, szalma és szénakészlettel kiadó. Jó karban levő földekkel és épületekkel. Rét 52 hold, 256 hold szatóföld, 400 hold legelő. Értekezhetni Hanvay Józseffel, Csiz. 4208

A gazdaság teljes feloslása miatt **ELADÓ:**

50 darab Vintschauból importált innthali fejős tehén (nagyobb részét üszők), esetleg **4 darab központi tejsarnok**

tüzetrészzel, egészben vagy részben is.

62 drb. szép jármos ökor, 4 drb. jármos bivaly, 10 drb. állami ménnel fedezett igás ló, 27 drb. 1, 2 és 3 éves csikó, továbbá cseplögarnitura, vetőgépek, Sackekék, boronák, lögeregelyék, szekerek, jármok, szecskavágó, répvágó, daráló stb., valamint igen szép hajtókocsi, hintók, löszerszámok stb. stb. Szíves tudakozódásokra készségesen ad választ a **Visznekai gazdaság intézősége Adácson, HEVES-MEGYE**

Óriási
eperpalánta kapható 100 drb 1 frt 30 kr., pakolással és kosárral Záhurecsky Mártonnál, Zsigmondháza, u. p. Turje Zalamegye. 4243

Szabadalmazott **tíz évig is eltartó kévekötelek**

4 1/2 m/m vastag, 150 cm hosszú egy próba postacsomag 200 drb-ot 1 frt 60 kr 1000 drbot 7 frtet Ugyanily **portiökötelek**

6 m/m vastag, 200 cm/m hosszú, egy posta csomag 100 drb 1 frt 60 kr. 1000 darab 15 forintért szállít utánvét mellett; ugyszintén más gazdasági kötelemeleket ajánl legjutányosabb árakon

Bellán Mátyás,
Bács-Cséh. 3033

A **mezőgazdaságról** és **mezőrendőrségről**

szülő 1894. évi XII. törvények, a végrehajtására vonatkozó miniszteri rendelet, magyarázatokkal ellátva, egy füzetben. **Ára bérmentes küldésével 1 frt 10 kr.**

Veszek gazdasági magvakat

bármely mennyiségben a legmagasabb napi árakon. Ajánlatokat az eladó mennyiség megjelölésével nagyobb minta kíséretében kérek.

Ajánlok őszi vetésre

szösös búkkönyt (Vicia villosa), 4162 **téli búkkönyt, őszi borsót, Szent János rozst, biborherét stbt.** mindent a legjobb minőségben.

Mauthner Ödön
magkereskedése **BUDAPESTEN.**

Megvételre
keresek 250-300 hold birtokot, Czim a kiadóhivatalban. 4249

20 m/m
őszi árpa és 15 m/m szösös búkköny (Vicia villosa) vetőmagnak kerestetik megvételre. Szíves értesítések kéretnek a kasznári hivatalhoz, Párkány-Nána. 4273

Most jelent meg!
A **Szőlőművelés és Borászat Kézikönyve.**
Írta: **Molnár István.**
Harmadik bővített kiadás. **Ára füze 4 frt.**
Diszkötésben 4 frt 80 kr.

Ezen harmadik kiadás úgy a rajzok, mint a szöveg tekintetében tetemesen megjavult. A könyvben foglalt új eljárások által minden bortermelő tisztán láthatja azon módokat, a melyekkel a bortermelés a jövőben is fentartható és biztos vezérelés alatt nyer a szőlő reconstruciojának nehéz munkájában.

A mű tartalma:
I. A szőlő növény leírása term. földmáni, szőlészeti és külgazdasági tekintetben.
II. Szőlőfajlsme.
III. Szőlészeti talajlsme.
IV. Szőlészeti trágyalsme.
V. Szőlőszaporítás módjai.
VI. Új szőlők illesztése.
VII. A szőlőművelés módja.
VIII. A szőlő rendes évi munkái.
IX. A szőlő károsodásait, betegségeit, és ellen-ségeit.
X. A szőlőbirtok fizletvitel.
XI. A borkészítés.
XII. A pince- és a hordókezelés.
XIII. A borkészítés.

Megrendelhető az ár beküldése ellenében a kiadóhivatalban „**Athenaeum**” Buda-pest, **Ferenczyk-térre 3. sz.** és minden könyvkereskedésben.

Őszi vetésre

Homok (szösös) búkköny, Téli búkköny, Őszi borsó, Szt.-Jánosnapi roz, Biborhere stb. 4188 kiváló minőségben kapható **HALDEK** magkereskedésében **Buda-pest, Károly-körnt 9.**

Ő esasz. és kir. Fensége **József főherczeg** és Ő királyi Fensége **Fülöp Szász-Coburg-Gothai herczeg** udv szállította

Dr. Lendl Adolf,
tanár 3040
praeparatoriuma és tanszerkészítő
Intézte **BUDAPEST.**
II. Donáti-u. 7.

Legmagasabb és magas elismerések; aranyérmek, díszoklevél stb. stb. miniszteri ajánlások. 2036
Ajánlokzik emlíőők és madarak természetthü, művészi éstartós **kitömésére.**
Jutányos árak.
Az állatok friss állapotban előleges preparatio nélkül küldendők be

Gyökerez szőlőjtványok
Bajor József
államlag segélyezett szőlőjtvány telepeiről Ráczalmáson. 60000 sz. rendelotben megálapított szokványminőségnek megfelelő, fajlisza Ripária portallison előállított 1. oszt. gyökerez szőlőjtványok ára ezenként 1. év őszén 120 frt, 1898. év tavaszán 125 frt. Csomagolás és vasutra szállítás ezenként 1 frt.
Őszi megrendelésnél az ősszeg 10%-ka, tavaszi megrendelésnél pedig 25%-ka előlegképen beküldendő. 4189

Törleszt. kölcsön földbirtokokra.
Legmagasabb kölcsön a valodi becsérték alapján 20 60 év közötti időre kölcsönzésben. **Birtokos felmondhat bármikor, preszintez nem mondhat fel. Caecely kamattal tölke is törlesztetik. Lebonvóltás 14 nap alatt. Konvertálás helyes és illetékmentes.**
Semmi előleges költség. Minden felvilágosítás díjtalan. Beküldendő csak a telekkönyvi kivonat, kataszteric. Czim:
Ingatlan-és Jeltulog. Forgalmi Intézet.
Buda-pest, Vár-körnt 39.
Levegőhöz Tapoltsau-ás
A Zsigmond-Forgalmi Intézet a magyarságban, egyetemi, mely határozta és a legelőbb kiadott földbirtokosok-tal ajánla van.

Bérszántás gőzekével.

A legújabb eredeti **Fowler-féle Compound gőzekkel** talajművelésre vállalkozik 3171

WOLFF ERNŐ gőzszántási vállalkozó,
Budapest, Kelenföld, Fowler-telep.

Magy. kir. államvasutak.
110655/97. C. II. szám.

Hirdetmény.

(Osztrák-magyar-bajor vasuti kötélek.)

F. évi október hó 1-vel a III. rész 2. füzetéhez a III. számú pótlék lép életbe, mely az I., II. és III. csoportban beálló változások és kiegészítéseken kívül, néhány díjtétel felemelését tartalmazza.

Budapest, 1897. évi augusztus hó 3-án.

VÉD- JEGY.

A zalathnai kénkovand ipar r. t.
BRASSÓI
kénsav- és műtrágya-gyára

ajánlja legjobb minőségű mindennemű

MŰTRÁGYÁIT

a t. cz. gazdaközönség b. figyelmébe.

Árajánlatokkal készséggel szolgál a
Központi iroda, Budapest, IV., Bécsi-utca 5.

Kern Róbert

Budapest, V. ker., Váci-út 26.

Dúsan felszerelt **raktárt tart** a következő kiváló minőségű czikkekből:

Hengerelt rúd és idomvas, mint: lapos-, gömbölyű-, rács-, keret- és U-vas, gerenda stb.

Vaslemez, mindenféle méretben.

Kovácsolt csövek, és összekötő darabok: légszesz- és vízvezeteki cső, sajtócső, **kútszó, forreszó, furócső** stb.

Ontott csövek, vízvezeteki- és csatornázási czélokra, valamint mindennemű **felszerelési tárgyak** viz-, légszesz- és gőzvezetékhez, mint: tolattyúk, mindenféle csapok, fémárúk légszeszvilágításhoz stb.

Szerszámok, különlegességek saját gyárából, mint: marók, dörzsárak, csavarmetszők, furók, csigafúró, csőcsavarmetsző, csővágó, csősatu stb.

Árjegyzékek bérmentve és ingyen. 4070

HIRDETÉSEK

felvételnek a kiadóhivatalban
BUDAPEST,
Üllői-ut 25-dik szám.

Magyar királyi államvasutak.
104365. C/IV. sz.

Hirdetmény.

Új személy és podgyász díjszabás életbeléptetése a nagyváradi-belényes-vasköhi h. é. vasuton.

A m. kir. államvasutak igazgatóságától nyert értesítés szerint, a nagyváradi-belényes-vasköhi h. é. vasuton f. é. október hó 1-én új személy és podgyász díjszabás lép életbe, melylyel az 1892. évi január hó 1-től érvényes személy és podgyász díjszabás, valamint az ahhoz 1892. év július hó 15-én kiadott I. pótlék érvényben kívül helyeztetik.

Az új személy díjszabás a m. kir. államvasutak díjszabás-elárúsító irodájában (Budapest, Csengery-utca 33. sz.) 10 kr-ért kapható.
Budapest, 1897. augusztus 2.
Az igazgatóság

Mindennemű

műtrágyát

versenyképesen szállítanak
bárhová

Schram A.

kénsav- és műtrágya-gyárai.

Központi iroda:

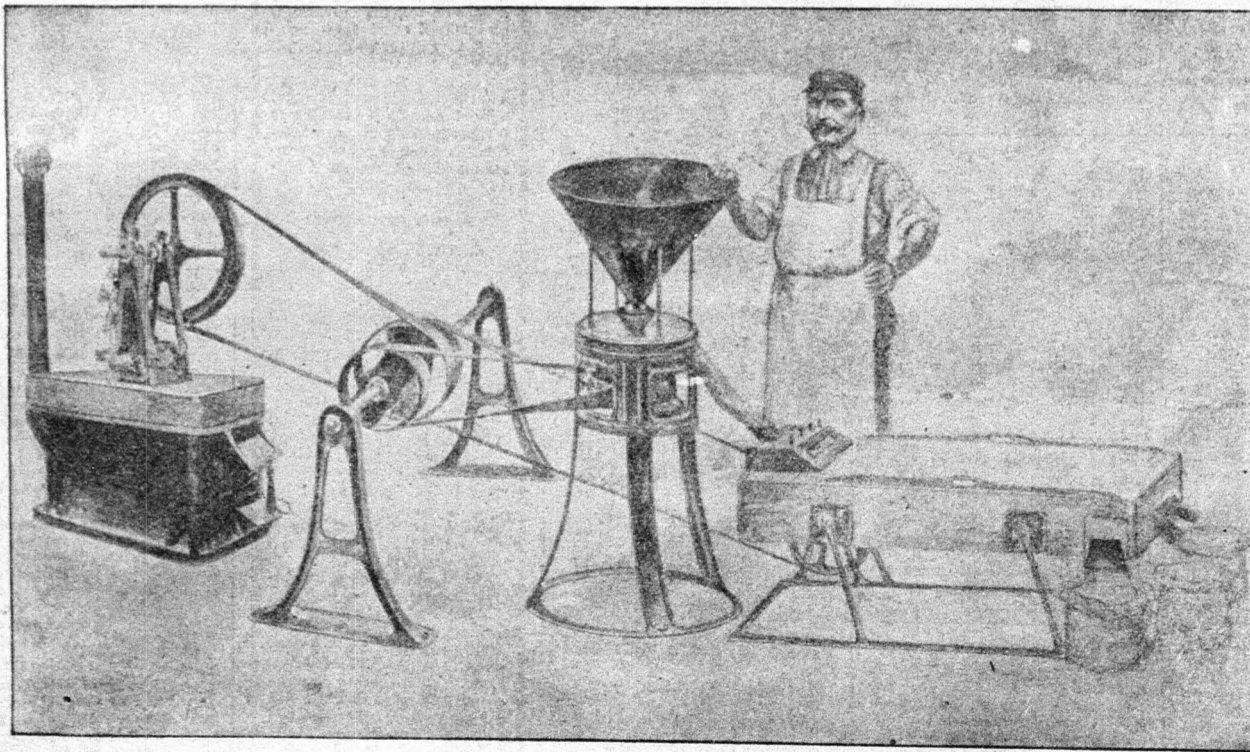
Prága, Heinrichgasse 27.

4003

MALOMIPAR RÉSZVÉNYTÁRSASÁG.

(Schweitzer rendszer.)

Budapest. VI. ker., Gyár-utca 48. szám alatt.

Szabadalmazott Schweitzer-féle malmok a mezőgazdaság terén igen fontos újítást képeznek.

Ezen teljesen új szerkezetű, átjavított malmok egyaránt alkalmasak darálásra és simaőrlésre: a gazdaságban e malmokkal szükség szerint készíthető igen jó minőségű liszt és takarmánydara.

Ezen malmok a Ganz-féle és a Sangerhauseni gépgyárak által gyártottak, míg az örlőtárcsák a világhírű Ganz-féle kérésgöntvényből készíttetnek.

A gazdasági élet követelményeinek megfelelőleg ezen malmokat 5 különböző nagyságban hozzuk forgalomba, locomobil, motor, járgány vagy kézhajtásra.

A Schweitzer-féle malmok rendkívüli előnyei a következők:

1. Csekély hajtóerő szükséglet.
2. Rendkívüli nagy munkaképesség.
3. Kiváló minőségű örlemény.
4. Kiválóan tartós, javításra nem szoruló szerkezet.
5. Igen egyszerű kezelés.

Ezen malmok beszerzését minden gazdának a legmelegebben ajánljuk.

☛ Részletes leírással, árjegyzékkel és felvilágosításokkal szívesen szolgálunk.